24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6659 · 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1907 · ՈՒՐԲԱԹ · 8 ԶԻԼԳԱՏԷ 1325 · 13 Decembre 1907 · 24me année № 6659

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	35 Ֆրf.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 փարա · ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ · 10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ՎՍԵՄԱՓԱՅԼ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՓԱՇԱ ՍԱԳԸԶ
ՆԱԽԱՐԱՐ ԿԱՅՍ. ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԳԱՆՁՈՒՆ
SON EXCELLENCE
OHANNÈS PACHA SAKIZ
MINISTRE DE LA LISTE CIVILE

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Կայս. Անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Սագըզ Յովհաննէս փաշայի պաշտօնավարութեան միջոցին մատուցած հաւատարմական ծառայութիւնները բարձր գնահատութեան արժանացան և Վեհ. Կայսրը Իր Բարձր գոհունակութեան իբր յայտնի ապացոյց, բարեհաճեցաւ զինքը Վեզիրութեան աստիճանին բարձրացնել։ Այս առթիւ կ'ուզենք իր կենսագրական գիծերը ներկայացնել Արեւելքի ընթերցողներուն։

Յովհաննէս փաշա, բնիկ Պոլսեցի, Սագըզլեան ազնուական գերդաստանի զաւակն է։ Դեռ փոքր հասակին մէջ ուսման և գիտութեան բնածին ցոլքերը կը կրէր իր մտքին մէջ. ուստի սոյն գիտական փափաքը և բաղձանքը յագեցընելու նպատակաւ, ուզեց Վենետիկի Մխիթարեան Հարց Բարիզ հաստատուած Մուրատեան դպրոցին մէջ իր ուսումնական շրջանը բոլորել։ Ի սկզբան ծնողքը հակառակեցան անոր առաջադրութեան, վասն զի չէին ուզեր իրենց սիրակցորդ զաւակը հեռու պահել օտար երկրի մէջ, մայրական խնամքէ և գգուանքէ զուրկ. բայց տղա չկրցան իրենց զաւկին Թախանձանաց ընդդիմանալ և ակամայ որոշեցին զինքը Բարիզ ղրկել՝ Մուրատեան վարժարան։ 1847 Թուականին հոկտեմբեր ամսոյ մէջ՝ դպրոցական ուսման տարեշրջանին, Յովհաննէս փաշա սկսաւ իր դասընթացքը, նոյն ժամանակ իրեն հետ դասակից և տարեկից ունենալով հետեւեալ պատանիները, որոնք ապագային մէջ ծանօթ անձնաւորութիւններ և դէմքեր հանդիսացան. ասոնք էին՝ Յակոբոս Ջամչեան, Կարապետ Գուլմարեան, Գէորգ Փափազեան, Օգոստինոս Բէգմէզեան, Յովսէփ Մելքոն խան, Մատթէոս Մամուրեան, Պետրոս Կիւզէլեան, Տիգրան Փէշտիմալճեան, Թովմաս Եսայեան, Մարկոս Աղաբէկեան, Յովսէփ Մնացականեան, Ստեփան Էքշեան, Յովսէփ Լիմոնճեան, Կոստանդին Մավրոմաթի, Միքայէլ Սեբաստեան, Անտոն Գանթարեան, Յովհաննէս Հիւրմիւզեան, Անտոն Տուզեան, Յովսէփ Աղնաւորեան, Մանասէ Մանասեան, Գէորգ Ինճիճեան, Պօղոս Լազ-Յովսէփեան, Կոմիտաս Մինասեան, Յարութիւն Երամեան, Ռուբէն Բորլատեան էֆէնտիք եւայլն, որոնք պատուաբեր սաներ եղած են Վենետիկի Մխիթարեան Հայրերու դպրոցներուն, իբր դիւանագէտ, հրապարակագիր, գրագէտ, գրագիր, բժիշկ, փաստաբան, դերասան։ Անոնցմէ շատերը Օսմ. Կառավարութեան պաշտօններու մէջ գտնուելով, հաւատարմական ծառայութիւններ մատուցած և բարձր գոհունակութեանց արժանացած են, և իրենց պատկանած հասարակութեանց ալ օգտակար ծառայութիւններ մատուցած են, զորս անկարելի է չխոստովանիլ։

Յովհաննէս փաշա, իր դպրոցական երկրորդ տարեշրջանին մէջ, հեռու մնացած ծնողական խանդաղատանքէ և գգուանքէ, մանաւանդ չափազանց սէր և համակրանք տածելով իր սիրասուն մօր, միւս կողմէ դպրոցականի փափաքը և ուսման տենչը զինքը կաշկանդած, օր մը սաստիկ յուզուած մօր սիրով, կը սկսի հետեւեալ գեղեցիկ տաղաչափը յօրինել, որուն մէջ կ'արտայայտէ որդիական և մայրական անհուն սէրն ու խանդաղատանքը։ Այս գեղարիկ տաղաչափը գրուած է 1850ին և 58 տարիներու պատկառելի հնութիւն մը ունի և բանաստեղծական բնատուր ձիրք մը ի յայտ կը բերէ.

ՄԱՅՐ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿ

Գեղեցկահիւս յօրրանի
Նընջէր մանուկ գեղանի.
Մօր քո միակ յոյս չըքնաղ
Նընջէա մանկիկդ ընդ ծիծաղ։

Մայրն առ նովաւ գըլխակոր
Ծընօտ ի ծըխօրն յենոյր.
Եւ հիանայր եբր ի կախ
Նընջէր մանկիկն ընդ ծիծաղ։

Յառեալ դիտէր սիրասուր
Հայեցուածով յորդին իւր.
Դիտէր ժըպտէր մայրն ուրախ
Նընջէր մանկիկն ընդ ծիծաղ։

Եւ ի շըթանց թռուցեալ սէր
Որ ի որդւոյն կայր՝ ասէր.
Նընջէա՛ քաղցրիկ՝ քաղցր ի քուն
Անքուն զուարթնոց ի հանգոյն։

Զի՞նչ հատուցից ո՛վ Աստուած,
Ընդ պարգեւիդ գերապանծ.
Քեզ նըւիրեմ զիմ մանկիկ,
Այլ դու նընջեա սոսա այժմիկ։

Ո՛հ, քեզ, զհոյցուած քո, ո՛վ կին,
Տարան հրեշտակք ի յերկին,
Եւ քաղցրացաւ ծոնիդ յոյժ.
Այլ քեզ մանկիկ նինջդ անոյշ։

Յայնժամ սրովբէ լուսալից
Իջեալ անդէն ի յերկնից
Մերձ ի յօրրանն հասանէ.
Զի՞ խնդրես, ո՞ սերովբէ։

«Մանուկդ որ ինձ նըմանիս
Առէր, օ՛ն եկ դու ընդ իս,
Եկ և ընդ քեզ համագոյն
Մինչեւ յերկինս թռիցուք։

Ցաշխարհ ըզցաւս թող ի բաց,
Փոխել ի թիւս հրեշտակաց
Պիտի մանկիկ մի յերկին.
Ե՛կ և լըցցես զթերին»։

Եւ զծիծնափայլն իւր ըզթեւս
Շարժեալ հրեշտակն ըզթեւթեւս,
Թըռեա՜... ո՛ մայր, ո՛հ, եղուկ
Վա՛հ քեզ, մեռաւ քո մանուկ։

Այսքան բանաստեղծական խանդ ու ասպին և մայրական գորովագութ սիրով տոգորուող պատանին անխոնջ ջանասիրութեամբ բոլորեց իր ուսումնական շրջանը կատարեալ յաջողութեամբ և վերջին տարւոյ պարգեւաբաշխութեան միջոցին իր դասակից ընկերներուն հետ դափնեպսակներով զարդարուելով և դպրոցական վկայականը ստանալով Պոլիս վերադարձաւ իր ծնողքին մօտ։ Սոյն ժամանակ բացուեցաւ անոր առջեւ լայն ասպարէզ մը գործունէութեան, որուն մէջ Յովհաննէս փաշա, կատարեալ հաւատարմական ծառայութիւն, ուղղամտութիւն և կարգապահութիւն իրեն նպատակակէտ ունենալով, սկսաւ Բ. Դրան մէջ պաշտօնավարել։ Անոր մատուցած կարեւոր ծառայութիւնները բարձր գնահատութեան արժանացան և պաշտօնէ պաշտօն բարձրացաւ։ Աստիճանի և պատուանշանի բարձրացումներ վայելելով, վերջապէս Մաքսային Ժողովոյ և յետոյ Հաշուակալութեան Ատեանի անդամակցութեան պաշտօնին կոչուեցաւ։ Այս Փորթուգալ Միքայէլ փաշայի մահուամբ, Վեհ. Կայսեր Բարձր Իրատէով, Կայս. Անձնական Գանձուն Նախարար նշանակուեցաւ, և այսօր իր ստացած առողջ դաստիարակութեան և կրթութեան շնորհիւ, անձնուիրութեամբ և ուղղութեամբ, Օսմ. Կառավարութեան հաւատարմաբար ծառայեց և Վեհ. Կայսեր գնահատութեան արժանացաւ, և իբրեւ վարձատրութիւն, Վեզիրութեան ամենաբարձր աստիճանին արժանացաւ։

Ս. Բ.

ԱԼՔՈՒԼԻՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ա. ԱՐԵԱՆ ՃՆՇՈՒՄԸ ԵՒ ԻՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարմնոյ դիրքը կը փոփոխէ արեան ճնշումը ծանրութեան օրէնքին համաձայն. ամենանպաստաւորը հորիզոնականն է. անկէ յանկարծակի ուղղահայեացին անցնիլը ննթաձգտում կը բերէ, որ գլխու պտոյտներ և այլ անհանգստութիւններ կը պատճառէ, անհանգստութիւններ որոնք ուղղի անարիւն վիճակէն կախում ունին, զի մէկէն ի մէկ ոտքի ելլելով սրտին պարունակութիւնը (charge) կը քչնայ։ Շարժումը զանազան կերպով կ'ազդէ արեան ճնշման վրայ, չափաւոր մարզանքը կ'աւելցնէ, յոգնեցուցիչը կը նուազեցնէ։ Արեան ճնշումը կը նուազեցնեն նաեւ տաք բաղնիքը, քլորոֆորմը, լոգանը, մաքրողականները, շփումը որովայնի վրայ. կը բարձրացնեն մեծ քանակութեամբ կաթի ներմուծումը, պաղ լոգանքը, շըփումը մարմնոյ անդամներուն և թիկունքին վրայ, թահաւէն սահմանեալ չափով։ Երբ արտաքին միջավայրի (մթնոլորտի) ճնշումը կը ցածնայ, արիւնը կը բարձրանայ և փոխադարձաբար (Potain[1]). այս արտաքին և ներքին ճնշման անհաւասարակշռութենէն առաջ կուգան արիւնահոսումներ, մահեր։

Հոգեկան վիճակները մեծ դեր կը խաղան արեան ճնշման վրայ. Fleury[2] կ'ըսէ. Երբ շնչերակային ճնշումը բարձր է՝ մելամաղձոտները ջղագրգիռ կ'ըլլան, յոցի ու զայրոյթի նշաններ կ'ունենան, [illegible] կ'ըլլան. ընդհակառակն երբ ճնշումը միջակէն վար է՝ տխրութիւն կը տեսնուի անոնց քով։ Անձնապէս ըրած փորձերովս տեսած եմ թէ հոգեկան ու ֆիզիքական ընդհանուր լքումի մէջ ճնշումը ցած է և այն օրեր երբ հիւանդները ինքզինքնին լաւ կը զգային, ճնշումը իր սովորական բարձրութեան կը մօտենար և այն ատեն սրտին բախումներն աւելի զօրաւոր էին և բազկերակը աւելի լեցուն. ասկէ բնականապէս կը հետեւի թէ երբ մարմնոյ ամէն մկանները ճշմարիտ ընդարմացումի (hypotonie) մէջ կը գտնուին, սրտին մկանն (miocarde) ալ անոնց բաղդակից կ'ըլլայ. ուրիշ խօսքով մարմնոյ այլ և այլ գործարանները միշտ համերաշխաբար կը գործեն հոգեկան զանազան տրամադրութեանց ներքեւ։ Զուարթ զգացումները կ'աւելցնեն, իսկ տխուրները կը նուազեցնեն ճնշումը, երագելով կամ դանդաղեցնելով սրտին բաբախումները. ասոր համար ռամիկը զգացումներու և սիրոյ կեդրոնը կը նկատէ սիրտը։ Ստուգիկ վախը որ ջղային ճշմարիտ ընդարմացում (shock) մըն է, կրնայ սրտին գործունէութիւնը նուազեցնել և նոյն իսկ դադրեցնել, և ջլատել անօթաշարժիչ ջիղերը, նման մարմնոյ միւս մկաններուն որոնք միեւնոյն պարագային մէջ թուլութեան և մինչեւ իսկ գօսութեան կ'ենթարկուին, ինչպէս են լեզուի բռնուիլը, ծնկներու և ձեռքերու դողդղալը, մէզին անգիտակցաբար հոսիլը եւայլն, որով արեան ճնշումը կը նուազի մէկէն ի մէկ, ուղեղին անարիւնութիւն պատճառելով, և եթէ ժամանակին բարձրացնելու միջոցներ չգործածուին՝ տխուր հետեւանքներ կրնան առաջ գալ. ասոր համար ջուր խմելու սովորութիւնը արդարացի է, բայց լաւագոյն կ'ըլլայ քիչ մը եփած գինի, քոնեաք կամ ուժով սուրճ խմցնել, որովհետեւ եթէ հոգեկան ցնցումը խիստ ուժգին եղած է, պարզ ջուրը չի բաւեր, սրտին զօրաւոր գրգիռներ պէտք են։

Բարկութիւնը ամբողջ մարմինը գրգռութեան մէջ կը դնէ, սրտին բաբախումները կը շտապին, նոյն իսկ ճշմարիտ բաբախումներու կը փոխուին, ճնշումը իսկոյն զգալապէս կը բարձրանայ, ուսկից ուղեղայորդութիւն և արիւնահոսումներ առաջ կրնան գալ։

Տեսանք թէ ի՛նչ է ճնշումը և ի՛նչ փոփոխութեանց կ'ենթարկուի սովորաբար. հիմա բացատրենք թէ ի՛նչպէս կը չափեն զայն։ Արեան ճնշումը, կամ ուրիշ բառով, սրտին զօրութիւնը չափելու համար շատ մը գործիքներ (sphygmomanométre) հնարուեցան, ամէնքն ալ միեւնոյն սկզբունքի վրայ հիմնուած. ճնշում մը ընել շնչերակի մը վրայ մինչեւ որ զարկերակը դադրի ճնշուած կէտէն վար. այն ատեն արտաքին և ներքին ճնշումները իրարու հաւասար կ'ըլլան, որով մին միւսին չափը կուտայ։ Սկզբունքը ո՛րքան որ պարզ է, նոյնքան դիւրին չէ սակայն անոր վրայ հիմնուելով գիտնականօրէն ճիշդ գործիք մը շինել, այնքան ճշմարիտ է ըսածս որ մինչեւ հիմա հրապարակ ելած բազմաթիւ գործիքներու մէջ չկայ հատ մը որ բոլորովին զերծ ըլլայ թերութիւններէ։ Սայն գործիքները փորձով քննելէ յետոյ լաւագոյն գտայ Տօքթ. Ռիվա Պոչչիինը, որ պարզութեան հետ կը միացնէ մեծ ճշդութիւն մը և գործածութեան դիւրութիւն մը, որով 25էն 50 տարեկան 50 հոգի քննեցի, մեծ մասամբ բժիշկ, ուսանող և հիւանդապահուհիներ, ամէնքն ալ կատարեալ առողջութեան մէջ, և 135էն 155 միլիմեդր գտայ անոնց մէջ արեան ճնշումը. այս տարբերութիւնը թէեւ շատ մեծ է, սակայն աւելին 140էն 150ի մէջն է, թէպէտ այլ և այլ հեղինակներ զանազան չափեր տուած են, բայց բնախօսները ընդհանրապէս համաձայն են 130էն 150 միլիմեդր նշանակել (Luciani) [4]։

Կիներուն մէջ ճնշումը նուազ է քան արանց մէջ, աջ թեւինը քիչ մը աւելի է քան ձախ թեւինը, սրտին դիրքին և աջ ձեռքին բնախօսական աւելի մեծ գործունէութեան պատճառաւ։

ՏՕՔԹ. Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

(1) La pression artérielle de l'homme à l'état normal et à l'état pathologique. Masson, Paris, 1902.

(2) La tristesse et son traitement. Nouvelle Revue, 1898.

(3) Un nuovo sfigmomanometro. Gazetta med. di Torino. 1896-97.

(4) Fisiologia dell'nomo. (Vol. I).

«ՃԱՇԱԿ ՆՈՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ»

Ա. ՀԱՏՈՐ. 1904. տպ. Վ. Մինասեան
Հրտ. ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Յարդ, մեր յառաջ բերած բոլոր դիտողութիւնները, ինչպէս որ տեսանք, չպատկանելով միայն հաւաքածոյին ուրոյն յօդուածներուն, կը պատկանի նաեւ մեր բոլոր հաւաքածոներուն։ Ուրիշներ, —մակերեւութային ծոյլ անտարբեր միտքեր— որ և է հաւաքածոյի մը լեզուի տեսակէտը միայն ուշադրութեան առնելով՝ մտաւորական ո՛չ մէկ դրօշմ ունեցած են իրենց քննադատութեան մէջ։ Միւս կողմէ, սակայն, լեզուական քննադատութիւնը կամ, աւելի ընդարձակ առումով, բանասիրութիւնը մտաւորական սնունդի տարրերէն մէկը չընդունելու չափ մոլեռանդ չեմ, բայց ո՞ւր է մեր մէջ այնպիսի բանասիրութիւն մը որ հասած ըլլայ իմաստասիրական մտածումին բարձրութեանը կամ բնախօսական օրէնքի մը անյողդողդ հաստատումին։

Պարտաւորուեցայ Դաւթեան էֆ.ի հաւաքածոյին մտաւորական միջակութիւնը որքան անկողմնակալ նոյնքան խիստ կերպով ցայտեցնել, քանի որ ինքն է որ տեղի կուտայ այս խստութեան իր յառաջաբանին սա խօսքով զոր յիշեցի յօդուածիս սկիզբը. «սոյն հաւաքածոն չվերաբերելով ո՛չ աշակերտ տղոց, ո՛չ դպրոցէն դուրս ապրող չափահասներու, երկուքին ալ կրնան կարդալ հաւասարապէս։»—Թէեւ մի՛ միայն աշակերտ տղոց վերաբերող հաւաքածոյ մը աւելի դժուար է այսօր մանկավարժօրէն, քանի որ այսօրուան աշակերտ մը հոգեկան աւելի բարդ վիճակ մը կը ներկայացնէ՝ աւելի ծանրաբեռնուած ըլլալով այն բիւրազան անհաւասար ազդեցութիւններով որոնք քաղաքակրթութեան ներկայ զարգացումէն կը ծնին։

Առանց այս խստութեան ալ, պարզ ակնարկով մը բաւական պիտի ըլլար ցոյց տալ մեր դիտողութիւններէն կարեւոր մէկ մասը. օրինակի համար, սա՛ թէ՝ իւրաքանչիւր բաժանումի համապատասխան յօդուածներ չեն ընտրուած առհասարակ, թէ բաժանումը աչքի պարանք մըն է՝ մեզուի մը բլիշներուն պէս որոնց տակ միեւնոյն մեզը կայ, թէեւ այս նմանութիւնը, որքան աննպաստ որ ալ ըլլայ, քիչ շլացուցիչ չէ՛ Դաւթեան էֆ.ի համար...։ Յետոյ թէ՝ հաւաքածոն զուրկ է լեզուի միօրինակութենէ. Դաւթեան էֆ. առարկէր թերեւս թէ հաւաքածոյին աշխատակիցները ամէնքն ալ հաւասարապէս ժամանակակից չեն իրարու. բայց ի՛նչ պիտի ըսէր եթէ թուէինք իրեն լեզուի միօրինակութենէ հեռացող շատ մը կէտեր հաւաքածոյին մէջ, ժամանակակից գրողներու և նոյն ինքն Դաւթեան էֆ.ի գրչին մէջ։ Դաւթեան էֆ. կը գործածէ այդ, ադ և աս դերանուանական ձեւերը առանց մասնաւոր զանազանող երանգի մը (121).— հով և հովմ միանգամայն կը գործածէ (218). հովմ գրաբար ձեւը կրնայ գործածուիլ միայն իր ածանցումներուն և բարդութիւններուն մէջ, ինչպէս՝ հովմային, հովմավար, հովմաղաց (թէեւ՝ հովահարին՝ հովանոցին՝ հովկուլին պէս օր մը այս բառերն ալ «հով»ով պիտի բարդուին և ո՛չ թէ «հովմ»ով). Պ. Դաւթեան «ի մի հաւաքած» կ'ըսէ «համախմբուած»ին՝ «խումբ ձեւացուցած»ին պէս բառեր գործածելով հանդերձ (219). «ուսկից» և «ուրկէ» միանգամայն կը գործածէ (պէտք է այլ եւս ջնջել «ուսկից»ը զոր գաւառացիները միայն կը գործածեն).— «համբաւեալ», «նուիրագործեալ» կ'ըսէ, թէեւ գիտէ թէ ասոնք գրաբար ձեւեր են ալ (220). Բայց չեմ ուզեր երկարել [illegible] այնպիսի շրջանի մը մէջ կը սկսի [illegible] մեր աշխարհաբարը ուր ամէն բան ժամանակին և բնութեան առաւելակշռութեամբ կը ձեւանայ, առանց հակազդեցիկ բանավարութեան մը։ Դաւթեան էֆ., անշուշտ, բերականութիւն մը ունի, այ-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —18—

ԿԱՍԹՕՆ ԼԸՌՈՒ

Լրաբերի Մը Տարօրինակ Արկածները

Դեղին Սենեակին Տռամը

Է.

ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ ՄԱՀՃԱԿԱԼԻՆ ՆԵՐՔԵՒ ԿԸ ԽՈՒԶԱՐԿԷ

Դիտողութիւնս շարունակելով յարեցի.

— «Մօրկ փողոցի կրկնակ սպանութիւնը» գործին մէջ իսկ Էտկար Փօէ նըմանօրինակ բան մը չէ հնարած։ Որբին վայրը ամրափակ ըլլալուն՝ մարդ չէր կրնար խոյս տալ հոնկէ, բայց պատուհան մը կար սենեակին մէջ, ուրկէ կարող էր փախչիլ կապիկ մը(*), որ սպանութեանց հեղինակն էր... Սակայն Դեղին Սենեակին մէջ ո և է բացուածք չկար։ Դուռը գոց և փեղկերը ամրափակուած կը մնային. պատուհանն ալ գոց ըլլալուն՝ ճանճ մը իսկ չպիտի կրնար անցնիլ անոր մէջէն։

— Ստուգիւ, շատ մեծ, շատ աղուոր ու խիստ հետաքրքրաշարժ գաղտնիք մըն է ասիկա, ըսաւ Ռուլթապիլ, որուն ճակտէն քրտինք կը հոսէր, ո՛չ թէ իր կատարած մարմնական ճիգերուն հետեւանքով, այլ վրդովալից մտածումներուն պատճառաւ։

— Բարին Աստուծոյ կենդանին ալ եթէ գործէր այդ ոճիրը, դարձեալ չպիտի կրնար խոյս տալ, մրմռաց հայր Ժագ։ Մտիկ ըրէք... Ձայնը կը լսէ՞ք... լռութիւն...

Հայր Ժագ նշանացի կը հասկցնէր որ լռենք, և բազուկը դէպի պատ, մօտակայ անտառը երկարած, բան մը մտիկ կ'ընէր՝ զոր մենք չէինք լսեր բնաւ։

— Մեկնեցաւ ան, ըսաւ հայր Ժագ ի վերջոյ։ Պէտք է որ սպաննէի այդ կենդանին... Շատ աղետալի է. բայց Բարին Աստուծոյ կենդանին է ան. ամէն գիշեր կ'երթայ աղօթել Ս. Ժընըվիէվի շիրմին վրայ, և ոչ ոք կը համարձակի անոր դպչիլ, վախնալով որ մայր Աժընուի գէշ աչքին կուգայ...

— Ինչո՞ւ է բարին Աստուծոյ կենդանին։

— Պասէ չունի մը չափ մեծ... հրէշ մըն է ան։ Ա՜հ, քանիցս մտովի հարցուցած եմ թէ արդեօք այդ կենդանին չէ՞ր որ իր ճանկերով խեղդել փորձած էր մեր հեգ օրիորդը... Բայց Բարին Աստուծոյ կենդանին հօչիկ չի հագնիր, րէվոլվէրի հարուածներ չի պարպեր և ատանկ ձեռք մը չունի, բացագանչեց հայր Ժագ, արիւնլուայ ձեռքի մը կարմիր հետքը ցոյց տալով պատին վրայ։ Մնաց որ՝ եթէ այդ կենդանին ալ ըլլայ, դարձեալ մարդու մը պէս պիտի տեսնուէր ու պարմին և սենեակին մէջ ամրափակուած պիտի մնար...

— Անշուշտ, ասիկա, յարեցի։ Դեղին Սենեակը տեսնելէ առաջ՝ ես ալ խորհած էի մայր Աժընուի կատուին վրայ...

— Դո՞ւք ալ, գոչեց Ռուլթապիլ։

— Իսկ դո՞ւք, հարցուցի։

— Ես ո՛չ. վայրկեան մը իսկ այդ բանը չանցաւ մտքէս... Մարէնի յօդուածը կարդալէս ի վեր՝ գիտեմ թէ կենդանիի մը վրայ չի դառնար խնդիրը։ Հիմա կ'երդնում թէ քամինձլիօրէն եղերական դէպք մը պատահած է հոս... Բայց, հայր Ժագ, ո՛չ գտնուած գդակէն և ոչ ալ թաշկինակէն վրայ կը խօսիք։

— Դատաւորը առաւ տարաւ զանոնք, ըսաւ ծերուկը վարանումով։

Լրաբերը ծանրախոհ շեշտով մը ըսաւ.

— Ես ո՛չ թաշկինակը տեսած եմ և ոչ ալ գդակը, բայց կրնամ ըսել թէ ի՛նչպէս շինուած են անոնք։

— Ա՜հ, շատ վարպետորդի էք, յարեց հայր Ժագ շփոթահար ու հազալով։

— Թաշկինակը խոշոր կապոյտ թաշկինակ մըն է՝ կարմիր գծերով, իսկ գըլխարկը պասքեան գդակ է, յարեց Ռուլթապիլ, հայր Ժագի գլխարկը ցոյց տալով։

— Ստուգիւ, կախարդ մըն էք դուք...

Հայր Ժագ փորձեց խնդալ, բայց չյաջողեցաւ։

— Ինչէ՞ն գիտէք որ թաշկինակը կապոյտ է և կարմիր գիծեր ունի։

— Որովհետեւ եթէ կապոյտ չըլլար եւ կարմիր գիծեր չունենար՝ բնաւ թաշկինակ չպիտի գտնէին։

Առանց զբաղելու ծերուկով, բարեկամս գրպանէն հանեց ճերմակ թուղթի կտոր մը, մկրատ մը և քալլափոխի հետքերուն վրայ ծռելով թուղթը փակցուց հետքերէն մէկուն վրայ և սկսաւ կտրել։ Այսպէս՝ ներբանին շրջագիծը որոշապէս ներկայացնող այդ թուղթը ինծի տուաւ, խնդրելով որ չկորսնցնեմ։ Յետոյ պատուհանին կողմը դարձաւ, և հայր Ժագի ցոյց տալով Ֆրէտէրիք Լարսանը, որ լիճին եզերքներէն չէր հեռացած, մտահոգութեամբ հարցուց որ ան ալ չէ՞ր այցելած Դեղին Սենեակը։

— Ո՛չ, պատասխանեց Պ. Ռօպէր Տարզաք, որ բերանը չէր բացած, Ռուլթապիլի ձեռքէն դեղնած թուղթը առնելէն յետոյ։ Այդ ոստիկան պաշտօնեան կ'ըսէ թէ պէտք չունի Դեղին Սենեակը տեսնելու, քանի որ մարդասպանը Դեղին Սենեակէն դուրս ելած է շատ բնական կերպով. այս իրիկուն պիտի բացատրէ թէ ի՛նչպէս։

Տարօրինակ բան, Պ. Ռօպէր Տարզաքի այդ խօսքը լսելուն, Ռուլթապիլ գունատեցաւ։

— Ֆրէտէրիք Լարսան իրողեկ դարձա՞ծ է այն ճշմարտութեան՝ որուն նախազգացումը միայն ունեցած եմ, մըրմնջեց Ռուլթապիլ։ Ֆրէտէրիք Լարսան զօրաւոր նկարագրի տէր անձ մըն է և կը հիանամ իր վրայ... Բայց ոստիկանական պաշտօնեայի մը ըրած գործէն աւելի ընելու պէտք կայ այս տռամին մէջ... Փորձառութիւնը չի բաւեր, պէտք է տրամաբանական ըլլալ, բայց այնպէս տրամաբանական ինչպէս եղած է բարին Աստուած, ըսելով 2+2=4! Բանականութիւնը ծայրէն սկսելու է։

Ռուլթապիլ դուրս նետուեցաւ խելայեղ, մտածելով որ համբաւաւոր Ֆրէտ կրնար իրմէ առաջ հրապարակել Դեղին Սենեակի տռամը [illegible] դրան վրայ հանիլ ետեւէն։

— Օ՜ն, հանդարտեցէք։ Գոհ չէ՞ք միթէ։

— Այո՛, շատ գոհ եմ, շատ մը բաներ երեւան հանեցի, ըսաւ բարեկամս, մեծ հառաչ մը արձակելով։

— Բարոյակա՞ն թէ նիւթական։

— Երկուքն ալ։ Օրինակի համար սա բանը։

Ու արագօրէն բաճկոնին գրպանէն հանեց թուղթի կտոր մը, զոր հոն թխած էր մահճակալին տակ կատարած հետազօտութեան միջոցին։ Այդ թուղթի ծալքին մէջ դրած էր կնոջ խարտեաշ մազ մը։

Ը.

ԴԱՏԱՒՈՐԸ ԿԸ ՀԱՐՑԱՔՆՆԷ
ՕՐ. ՍԹԱՆԿԸՐՍԸՆԸ

Հինգ վայրկեան յետոյ Ժօզէֆ Ռուլթապիլ կը ծռէր դարաստանին մէջ երեւան հանուած ոտքի հետքերուն վրայ, անդաստակին պատուհանին տակ իսկ, երբ մարդ մը, որ դղեակին ծառաներէն ըլլալու էր, մեր քով եկաւ և պարմէն վար իջնելու վրայ եղող Պ. Ռօպէր Տարզաքի ըսաւ.

— Պարոն Ռօպէր, գիտէ՞ք, հարցաքննիչ դատաւորը եկած է օրիորդը հարցաքննելու։

Պ. Ռօպէր Տարզաք տարտամօրէն ներողութիւն [illegible]

— Եթէ դիակը խօսի, գործը շահեկան պիտի ըլլայ, ըսի։

— Պէտք է իմանալ եղածը, յարեց բարեկամս։ Օ՜ն, դղեակ երթա՛նք։

(Շարունակելի)

(*) Քոնան Տոյլ եւս նմանօրինակ գաղափարով մը կը զբաղի իր Լա Պանտ Մուշթէին մէջ, ուր սոսկալի սպանութիւն մը կը գործուի ամրափակ սենեակի մը մէջ։ Ուսկի՞ց փախած է անոր հեղինակը։ Շէրլօք Հօլմս կը փութայ երեւան հանել. սենեակին մէջ օդ առնելիք տեղ մը կար, հարիւր սունոց դրամի մը չափ լայն, ուրկէ Լա Պանտ Մուշթէ մը կամ օձ մարդասպանը կրցած էր խոյս տալ։

տինքն աւելի կամ նուազ գիտակցութեան՝ բանավարութեան գործ մը. բայց ի՛նչ բան մեզ պիտի արգիլէ ըսելու թէ Դուրեան էֆ. ո՛չ նուազ մոռացումի վայրկեաններ ունի, զուցէ անոր համար որ վստահ չէ դեռ իր լեզուական ինքնութեան վրայ. բայց անշուշտ, անկեղծօրէն, չպիտի ուզէր և չուզեր բնաւ իյնալ դէպի տարօրնութիւնը անանկներու՛ն որոնք խեղդելու համար իրենց անկարողութիւնը, վատօրէն անկարելի կը նկատեն աշխարհաբարի վերջնորոշ անյողդողդ նկարագիր մը որ, քիչ հեռուէն, անորոշութեան մշուշին մէջէն կը խայտայ ու իր մօտալուտ վերջնական ճառագայթներուն փառքը կը հնչեցնէ։ Բայց ինչ որ մոռացում կը կոչենք Դուրեան էֆ.ի լեզուին օրէնքներուն մէջ, զուցէ իրեն համար կրկնակ գիտակցութիւն մը ըլլայ, այսինքն ուղղագրութի՛ւն մը, արդարացնելու չափ «իր պէս»ը (222) «իրեն պէս»ներուն քով զոր իր նուաստ ծառաները կը գործածեն, քանի որ «պէս, նման, համար» եւն. տրական կ'ուզեն և «իրեն» տրական է, քանի որ կ'ըսենք «իրեն տուր» եւն.։ Բայց եթէ Դուրեան էֆ. իր լեզուական արդի վիճակին մէջ անուղղագրելի կը նկատէ ինքզինքը, թող հաճի ուղղագրել գէթ իր սա նախադասութիւնը ուր բարեբախտաբար աշխարհաբարի խնդիր չկայ, այլ լեզուական անհանդուրժելի սխալ մը. «Անանկ փունջ մը շինեցինք զայն, ՈՐ ծաղիկներու ամենէն ճանչցուածները և ամենէն հոտեղ ու հիւթեղները չէ՛ որ միացուցինք միայն, եւն..» (Դուրեան էֆ. իր հաւաքածոյին վրայ կը խօսի. յառաջաբան.) նախադասութեան մէջ «որ»ը պէտք է ըլլայ «որով», կամ ամբողջ նախադասութիւնը պէտք է սա ձեւը առնէ. «անանկ փունջ մը շինեցինք զայն որ ծաղիկներու ամէնէն ճանչցուածները, եւն., չէ որ կը միացնէ միայն, այլ, եւն.»։ Կը տեսնուի թէ այս սխալը շատ աւելի ծանր է քան այն հակասութիւնը որով Դուրեան, էֆ. օրինակի համար, ամէնը «է»ով գրելով հանդերձ՝ «ամէնայնեան»ը «ե»ով կը գրէ (220)։

Լեզուի տեսակէտէն դուրս, նշանակելի է, սակայն, որ Դուրեան էֆ., ինչպէս կը գրէ յառաջաբանին մէջ, շատ քիչ թարգմանութիւն ներմուծած է հաւաքածոյին մէջ։ Հազիւ տասը կամ տասնըհինգ հատ։ Մէկ քանի անստորագիր յօդուածներ ալ թարգմանութիւններ ըլլալ կը թուին։ Արդարեւ մեր հաւաքածոները քիչ մը շատ օտարամոլ եղած են. գրեթէ կէս առ կէս թարգմանութիւն կը պարունակեն. Հ. և Ջ. Ասատուրի հաւաքածոն իսկ որ լաւագոյնն է ցարդ երեւցածներուն մէջ իր գրութենական և գրագիտական գիտակցութեամբը, քիչ թարգմանութիւն չէ որ կը պարունակէ, թարգմանութիւններ որոնց գրական՝ լեզուական արժէքը յաճախ կը գերազանցէ դժբախտաբար մեր գրողներէն ընտրուած հատուածները, բան մը որ անհանդուրժելի է ամէն ազգային գրական փառասիրութեան մը հանդէպ։ Տարապէս կ'ըղձամ տեսնել հաւաքածոյ մը որ կատարելապէս տոհմային ըլլայ, մերը ըլլայ, մեր նկարագիրը, մեր գոյնը մեր հոգին խորհրդանշանէ իսկ և իսկ և միանգամայն դաս մը ըլլայ, դասական հանդիսաւորութիւն մը, շինիչ՝ վերընթաց (ascendant) կրթութիւն մը, տոհմայինը և հանրայինը եղանակաւորող գիտութիւն մը։ Բայց կը վախնամ որ եթէ փորձեմ այս տեսակ հաւաքածոյ մը, ոչ իսկ քառասուն էջ կարենամ համախմբել։ Պահանջել գրողէ մը որ շինիչ ըլլայ իր փայլուն յաջող նկարագրութիւններուն մէջ, անպատեհ, զուցէ նշանակէր ջնջել մեծ մասամբ յատկութիւնները որոնցմով օժտուած է։ Եթէ ուզէինք դպրոցական կրթութեան, բարոյականի, հանրային ոգիի, եւն. տեսակէտներէն դուրս, մի միայն գրականօրէն յաջող փայլուն էջեր ներկայացնել ընթերցողին, այն ատեն պիտի կրնայինք Դուրեան էֆ.ի հաւաքածոյէն աւելի ընդարձակ հաւաքածոյ մը ունենալ։ Եւ ահա՛ ի՛նչ բանի կ'ուզէինք յանգիլ։ Եթէ Դուրեան էֆ. իր հաւաքածոյով, դաստիարակի յաւակնութիւն չունենար, կրնար ընել այս բանը. բայց Դուրեան էֆ.ի մէջ գրավաճառ մը կայ միանգամայն որ սապէս կը տրամաբանէ անշուշտ. «Ծախենք թէ՛ դպրոցներուն, թէ՛ դպրոցէ դուրս եղողներուն։» Մեզի բան չի մնար ընել բայց եթէ մաղթել այսպիսի անպայման ընդարձա՛կ վաճառում մը, անպայման ընդարձակ զարգացում մը հետ անշուշտ....։ Ա՛հ, չէ՞ մի որ գրավաճառ մը աւելի կարօտ է մաղթանքի քան գրագէտ մը։ Իցի՜ւ թէ երկրորդ հաւաքածոյի մը մէջ մաղթանքները լռէին և գործը միայն խօսէր։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳՈԼԱՆՃԵԱՆ

Վ Ե Ր Ջ

«ԴԱՐՈՒՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳԻՐՔԵՐԷՆ ՄԻՆ»

ՊԱՐԶ ԿԵԱՆՔԸ

Գրեց՝ ՇԱՐԼ ՎԱԿՆԵՐ

Թարգմ. ՅՈՎՀ. Մ. ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ

Առողջ մտածումներ, բարձր գաղափարներ, ներշնչող օրինակներ, գրական ոճ, խնամուած լեզու, մաքուր տպագրութիւն.— ահա հանգամանքը ՊԱՐԶ ԿԵԱՆՔԸԻՆ, որուն ֆրանս. և անգլ. տպագրութիւններէն բիւրաւոր օրինակներ ծախուած են Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ։ ՊԱՐԶ ԿԵԱՆՔԸ Կաղանդի և Ծննդեան պատուական նուէր մըն է, որ դարուն «Բարդ կեանք»ին անընդհատ ճգնումին հետեւանքով իր այժմէութիւնը բնաւ պիտի չկորսնցնէ։

Էջ՝ 168, գին՝ 3 1/2 ղրշ.։

Դիմել՝ Մր. Բիթի, Պայպըլ Հաուզ, Կ. Պոլիս, կամ թարգմանիչին՝ Հայուհեաց Վարժարան, Ատաբազար, և կամ Կ. Պոլսոյ գրավաճառներուն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

Շատ տաք ըմպելիները և շատ տաք ուտելիքները չափազանց կը վնասեն ակռաներուն և ստամոքսին։ Մեր մէջ ընդհանրապէս ապուրը, միսի ջուրը, թէյը, սուրճը, քանի եռալն շատ տաք կը խմեն, ինչ որ ակռաներուն վրայի փայլուն խաւին վնասելով, վերջ ի վերջոյ անանց փտելուն, ստամոքսի խիթերու և անմարսողութեան պատճառ կ'ըլլայ։ Ըմպելիի մը տաքութեան աստիճանը դիւրին է ճկոյթի ծայրովը փորձել. եթէ ճկոյթը տոկայ, կարելի է խմել զայն, առանց վնասելու, ապա թէ ոչ՝ վնասակար է եթէ խմուի։ Նոյնպէս՝ վնասակար են շատ պաղ ըմպելիները, ըլլա՛յ ջուր, գինի կամ գարեջուր, որոնք միեւնոյն վնասները կը պատճառեն, զոր ցուցուցինք տաք ըմպելիներուն համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԵՀԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բարլինի Թերթի մը թղթակիցը լեհական խնդրոյն վրայ հետեւեալը կը հեռագրէ Պերլինէն.

Իրականին մէջ լեհական խնդիրը աննպաստ հանգամանք մը չունի, ինչպէս կը կարծէ ֆոն Պիւլով իշխանը։ Սակայն այն քաղաքականութեամբ, որ անհամապատասխան է Գերմանիոյ շահերուն, այդ հանգամանքը կրնայ վերջ ի վերջոյ իրականութիւն գտնել։ Լեհաստանի մէջ կալուածները Պետութեան կողմէ գնուելու օրինագիծը պիտի քուէարկուի։ Այո՛, եթէ ֆոն Պիւլով իշխանը զայն Դաշինքին համար էական խնդիր մը նկատէ. և այդպէս ալ պիտի ընէ։ Երկրասիրական քաղաքականութեան մը պէտք ունի։ Քաղաքական-ազգայնական խնդիր՝ այսինքն գաղթավայրերու խնդիրը, յաջողեցաւ։ Ֆոն Պիւլով իշխանը կ'ուզէ փոխել յենակէտը և լեհական խնդիրը ձեռք առնել։ Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ պահպանողականները, առաջին ընթերցումով, հակառակ քուէ տուին վերոգրեալ լեհական ծրագրին, պարզապէս այն պատճառին համար որ թերի նկատեցին զայն։ Արդարեւ Գերմանները ալ, առաջարկուած օրէնքին համաձայն, պիտի ենթարկուէին Պետութեան կողմէ կալուածներու գնման օրէնքին տրամադրութեանց։ Իմաստուն փոփոխութիւն մը, սակայն, պիտի կրնայ սրբագրել սխալը։ Այդ փոփոխութիւնը բնաւ նպաստաւոր չէ Լեհերուն։ Պահպանողականները նախ կ'ուզէին թող չտալ որ Լեհերը գետիններ գնեն՝ յետոյ կարող վաճառելու համար իրենց ազգակիցներուն։ Կալուածները Պետութեան կողմէ գնուելու այդ օրէնքը կախում ունի պահպանողականներէն։ Ասոր հակառակ, Ռայխստագին մէջ նախարարական մեծամասնութեան զանգուածին պատկանող արմատականները և ազատականները ընթացքին հետեւանքով պիտի ոչնչացնեն գումարմանց վերաբերեալ օրէնքին 7րդ յօդուածը, որ գերման ազգին չպատկանողներուն թոյլ չի տար որ իրենց լեզուաւը խօսին գումարումներու մէջ։ Բոլոր այս օրէնքները կը նպաստեն ֆոն Պիւլով իշխանին և անոր կուսակցութեան պաշտօնի վրայ մնալուն։ Ուստի շատ հաւանական է որ քուէարկուին։ Եւ եթէ քուէարկուին, ի՛նչ պիտի ըլլայ։ Ասոր հետեւանքներուն օրինակները արդէն տեսնուեցան Աւստրիոյ մէջ, ուր աննպաստ արտայայտութիւններ տեղի ունեցան, երբ լեհական օրինագիծը Գերմանիոյ Ռայխստագին ներկայացուեցաւ։ Աւստրիոյ Խորհրդարանին մէջ ալ բուռն միջադէպեր պատահեցան, որոնց միջոցին Ժողովին մեծամասնութիւնը այժմ տուաւ Լեհերուն։ Այդ մեծամասնութիւնը ի մէջ այլոց կը կազմէ գերմանական ամէնէն մեծ մասը՝ Տօքթ. Լիւկէրի նախագահութեամբ։

—Վարշավիայէն և Լոձէն առնուած լուրերու նայելով, մեծ ճարտարագործները պիտի միանան՝ արգիլելու Գերմանիայէն արտածուած վաճառքներու և ճարտարարուեստի արտադրութեանց վաճառումը։ Արդ, Գերմանները իրենց ապրանքներուն համար ապահով գլխաւոր վայրեր կը նկատեն Ռուսիան և Աւստրիան։ Երկրագործութեան լեհ գործաւորները, որոնց վրայ կը կայանայ երկրագործութիւնը ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, կրնան հեռանալ և կամ Բօզէնի կամ արեւմտեան Բրուսիոյ նահանգները երթալ։ Վնասը այդ պարագային աւելի մեծ պիտի ըլլայ, երբ աշխատաւոր չգտնուի Գերմանիոյ դաշտերուն մէջ։ Յաճախ հարկ կ'ըլլայ զինուորներ ղրկել՝ դաշտային աշխատութիւնները կատարելու, որով առանց լեհ գործաւորի հողատէրերը բոլորովին պիտի վնասուին։

— Լէմպէրկի մէջ Լեհերը որոշեցին գերմանական ապրանք բնաւ չգնել. նաեւ հրաւիրեցին իրենց բոլոր ազգակիցները որ գերման տուներու մէջ բնաւ չաշխատին, այլ միայն աւստրիական և սլաւ տուներու մէջ։

—Պերլինէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի Թղթակիցը.— Գերման թերթ մը կը ծանուցանէ թէ կառավարութիւնը որոշած է ետ առնել կալուածներու գնման վերաբերեալ լեհական օրինագիծը։ Այդ որոշման պատճառը պահպանողականներուն ընթացքն է, որոնք չեն ուզեր զայն քուէարկել՝ նոյն իսկ եթէ կառավարութիւնը հաւանի հրաժարելու թէ Լեհաստանի մէջ գտնուած Գերմաններու կալուածները պիտի չգնուին Պետութեան կողմէ։ Կառավարութիւնը միայն պիտի պահանջէ վաւերացնել օրինագիծին այն մասը որ կը վերաբերի 400 միլիոն մարքի վարկ մը՝ գաղթականութեանց հաստատման յանձնաժողովին գործը առաջ տանելու համար։

—Նորs Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ կը բաւականանայ յայտնելով որ լեհական օրինագիծին երկրորդ ընթերցման պահուն Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին մեծամասնութիւնը և նախարարութիւնը պիտի յաջողին բանաձեւ մը գտնել, որպէս զի նախարարութիւնը միջոցներ ունենայ աւելի ազդու կերպով դիմադրելու լեհական սեպհականութեանց տարածմանը։ Գերման թերթին այս յօդուածէն կ'երեւայ թէ նախարարութիւնը վստահ չէ որ լեհական օրինագիծին սկզբունքը պիտի ընդունուի։ Կ'ըսուի թէ ֆոն Պիւլով իշխանը կարեւորութիւն պիտի չտայ երբ չյաջողի այդ օրինագիծը, որուն հեղինակութիւնը կը վերագրուի Պ. ֆոն Ռայնպապէնի. նոյն իսկ դիտել կը տրուի թէ ֆոն Պիւլով իշխանը այնքան ջերմ կերպով չէ պաշտպանած զայն Բրուսիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Վերջին լուրերու նայելով, Ռուսիոյ Լեհերն ալ որոշած են գերմանական ապրանք չգնել։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Բաւական վիճաբանութիւններէ և յապաղումներէ ետքը, Ռօզիթի, Անգլիոյ արեւելեան եզերքը, նաւային մեծ կայան մը պիտի վերածուի Հիւսիսային ծովին վրայ. զինուորական նաւահանգիստ մը և նաւարան մը պիտի ունենայ։ Այս որոշումը տրուեցաւ Գերմանիոյ այն որոշումին հետեւանքով որով Վիլհէլմսհաֆէն գերման նաւատորմին գլխաւոր կայանը պիտի ըլլայ. նաեւ Հէլիկոլանտ՝ անծուխ մթերանոց մը և Պրիւնսպիւդէլ նաւային մեծ կայան մը՝ Հիւսիսային ծովի գերման նոր նաւաբաժնի մը կազմութեանը իբրեւ նախատեսութիւն։ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը որոշած է քարափ մը շինել Ռօզիթի առջեւ, որուն ներքին մասին մէջ ընդարձակ աւազան մը պիտի գտնուի՝ ի հարկին Մանշի նաւաբաժնին չափ ամբողջ նաւաբաժին մը պարփակելու համար։ Միանգամայն նաւարան մը պիտի գտնուի Տրէտնոթի չափ խոշոր մարտանաւերու նորոգութեանը համար՝ բոլոր գործիքներով։ Ձեռնարկութեան պայմանագրութիւնները պիտի կնքուին անյապաղ, որպէս զի շինութիւնները անմիջապէս սկսին։ Առաջին գումար մը պիտի աւելցուի 1908-1909ի նաւային ելմտացոյցին վրայ, այդ առաջին շինութեանց ծախքերուն համար։ Ամբողջ ծախքը հինգ միլիոն անգլիական ոսկի պիտի ըլլայ եւ շինութիւնները 1915ին պիտի աւարտին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԲԱՆԱԿԸ

Սպանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, չորեքշաբթի օրը շարունակուեցաւ զինուորական ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը։ Պ. Լօրէնս քննադատեց բանակին կազմակերպութիւնը, սակայն ներբողը ըրաւ սպաներուն։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովին տեղեկաբերը գովեց սպանիական բանակը և անոր կազմակերպութիւնը, ըսելով որ 1871էն ի վեր ֆրանսական բանակէն նուազ ծախք պատճառած է։ Տեղեկաբերը յետոյ քննադատութիւններ ըրաւ Ֆրանսայի սպաներուն միջեւ եղած յարաբերութեանց մասին։ Ուրիշ երեսփոխան մը յայտարարեց թէ այդ տեսակ խօսքեր չեն կրնար ըսուիլ Ժողովին մէջ։ Ատենապետը դիտողութիւններ ըրաւ տեղեկաբերին գործածած լեզուին համար, սակայն տեղեկաբերը շարունակեց իր քննադատութիւնները Ֆրանսայի բանակին նկատմամբ։ Ատենապետը նորէն ի կարգ հրաւիրեց զայն, ըսելով որ պէտք չէ այդ կերպով խօսիլ բարեկամ երկրի մը բանակին վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Շաբաթ օրը Պերլինի մէջ տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ խնայողական արկղերուն համաժողովը։ Նկատողութեան առնուած գլխաւոր խնդիրն էր այն կացութիւնը որուն մէջ պիտի գտնուէին այդ արկղերը՝ զօրահանութեան մը պարագային։ Այդ արկղերուն իբրեւ աւանդ յանձնուած տասներեք միլիառ մարքէն մեծ մաս մը այդ տեսակ պարագայի մը մէջ պիտի պահանջուէր մէկ քանի օրուան պայմանաժամով։ Այդ գումարը հիմնուած է երեք միլիոն զինուորներու անմիջական կերպով զէնքի տակ կոչուելու պարագային վրայ։ Շատ մը միջոցներ ջատագովուեցան այդ կարգի պատահականութեան մը պահուն օգնելու խնայողական արկղերուն, մանաւանդ պաշտօնական փոխառութեանց մնացորդներու հաստատումը, որոնք զօրահանութեան սկիզբէն գանձային տոմսերով փոխառութիւն պիտի ընեն գերման պետական արժեթուղթերու վրայ։ Այդ կարգադրութիւնը միեւնոյն ատեն պիտի հարկադրէ խնայողական արկղերը, որպէս զի իրենց աւանդներու մէկ մասովը պետական արժեթուղթ գնեն։ Համաժողովը չուզեց որոշում մը տալ և այդ խնդրոյն ուսումնասիրութիւնը յանձնեց իր կողմէ կազմուած յանձնաժողովի մը։

— Ռայխստագը, շաբաթ օրը, շարունակեց վիճաբանութիւնը այն օրինագիծին որ կը վերաբերի արհեստաւորներու և փոքր վաճառականներու պաշտպանութեանը՝ մեծ ձեռնարկութեանց և մեծ վաճառատուններու դէմ։ Ինչպէս յայտնի է, ընդհանուրական տագնապը ամենէն աւելի վնասեց փոքր վաճառականներուն։ Երեսփոխաններէն Տօքթ. Արէնտ տնտեսական տագնապին ծագումը վերագրեց դրամի տոկոսներուն բարձրացման, և յանձնարարեց ետ կենալ երկմետաղեան դրութենէն և արծաթ դրամի դրութիւնը միայն պահել՝ ընդհանուրական տագնապին դիմադրելու համար։ Վիճաբանութենէն ետքը Ժողովին նիստը յետաձգուեցաւ, առանց քուէարկութեան ձեռնարկուելու։

ԿՌԱՆ ԲԱԼԷԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Բարիզի Կռան Բալէին մէջ, ինչպէս ծանուցեցինք, շաբաթ իրիկուն տեղի ունեցաւ կազմակերպուած հանդէսը ի նպաստ Ֆրանսայի հարաւային նահանգներու տուժողներուն։ Նախագահ Պ. Ֆալիէռ, [illegible] մը հետեւանքով, բացակայ էր. իսկ Տիկին և Օր. Ֆալիէռ ներկայ գտնուեցան։ Զինուորական հազար նուագածուներէ կազմուած վիթխարի խումբ մը կը նուագէր։ Բոլոր նախարարները ներկայ էին։ Քիչ վերջը սկսաւ հանդէսը։ Զինապատ հեծելազօրքերու փողահարներ շրջան մը կատարեցին ընդարձակ կրկէսին մէջ։ Յետոյ սկսաւ փոխադրութեան զանազան միջոցներու տողանցումը, քարէ դարէն սկսելով՝ այսինքն անասնոց մորթեր հագած մարդեր, սայլեր կառքեր և վերջապէս ժամանակակից ինքնաշարժ կառքը։ Այդ տողանցումը կը կատարէին երկու հազար հոգի՝ երկու հարիւր ձիերով։ Տեսարանը դիւթական էր՝ ելեկտրական անհամար լամպարներու լոյսին մէջ։ Ներկաներու թիւը քսան հազար հոգիի կը հասնէր։ Այդ տողանցումէն ետքը Օբերայի պարուհիներուն ամբողջ խումբը մասնաւոր թատերաբեմի մը վրայ հիանալի պար մը կատարեց. նոյն միջոցին կը նուագէին զինուորական հազար նուագածուները. նաեւ Օբերայի, Բամէար-Ֆրանսէզի, Օբերա-Քոմիքի, Օտէոնի և միւս թատրոններուն գլխաւոր դերասանները ու դերասանուհիները զանազան ներկայացումներ կատարեցին։ Հասոյթը բաւական կարեւոր գումար մը կազմեց։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Վիրճինիայի (Մ. Նահանգները) հանքային արկածը մեծապէս վնասեց ամերիկեան հանքերուն։ Մինչեւ հիմա հարիւրաւոր դիակներ հանուեցան. շատեր ալ կան, որոնց կարելի չէ մօտենալ մահաբեր կազերու և փլատակներու պատճառաւ։ Տնօրէնը յայտարարեց թէ 478 գործաւորներ կային հանքին մէջ։ Ուրիշ աշխատաւորներ ալ հաշուելով զոհերուն թիւը 550ի կը հասնի։ Դիակները անճանաչելի դարձած են՝ անդամահատուած և ածխացած։ Ամբողջ երկրին մէջ վաթսուն հանքեր աշխատութիւնները դադրեցուցին, վասն զի 6000 գործաւորներ աղէտին վայրը փութացած են օգնութեան։ Ազատարարներէ շատերը, մահաբեր կազերու հետեւանքով, ծանրապէս հիւանդացած են։ Երկու հազար փորձառու գործաւորներ պիտի աշխատին իբրեւ ազատարար, վասն զի կրնայ ըլլալ որ նորէն կազ բռնկի։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒԶԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ԱՐՀԵՍՏԸ. — Սխալ է այն կարծիքը թէ մարդ արուեստի կամ մեքենական գիտութեան մէջ յառաջդիմելով պիտի կրնայ վերջապէս ծովուն խորերը մերձիլ. բնութիւնը այդ բանին համար սահման մը գծած է մարդկային մարմնոյն և մարդիկ ովկիանոսին մորթը միայն կրնան իրենց տրամադրութեան տակ ունենալ և քննել զայն, մարմինը՝ ո՛չ։ Ճարտար սուզակ մը 40 մետր խորութեան մը մէջ հազիւ կրնայ իջնել և գործել. բայց առժամաբար և ամէն վտանգ աչք առնելով ասկէ քիչ մը աւելի խորը իջնող սուզակներ գտնուած են՝ մեծարժէք գանձեր ծովուն յատակէն վեր հանելու համար։ 1885ին Կանտօ հրուանդանին մօտ Ալֆօնսօ ԺԲ. շոգենաւը ընկղմեցաւ՝ տասներկու սնտուկ լեցուն ոսկի բեռին հետ մէկտեղ։ Յանդուգն սուզակներ յաջողեցան 50 մետր խորութենէն վեր հանել այդ սնտուկներէն ինը. բայց տասներորդին ատեն սուզակը անյայտացաւ ծովուն տակ։ Գերման Ընկերութիւն մը փորձեց տասներորդ սնտուկը վեր հանել, վասն զի ատոր պարունակած գանձին կէսը՝ այսինքն 5000 ոսկին Ընկերութեան պիտի մնար։ Սակայն մինչեւ ցարդ եղած ամէն փորձերը ապարդիւն մնացին։ Ընկղմած ուրիշ շոգենաւի մը մէջ ալ 10,000 ոսկիլինի ոսկեդրամ կար. այս գանձէն ալ, որ 54 մետր խորութեան մէջ կը հանգչէր, փոքր մաս մը կարելի եղաւ վեր հանել. բայց մնացեալ մեծ մասը դուրս հանելու համար եղած ամէն փորձերն ալ, ծովուն խորութեան պատճառաւ, մէկ քանի սուզակներու մահուան պատճառ եղան և շատերու առողջութեան չարաչար վնասեցին։ Առողջ սիրտ և առողջ ու տոկուն թոքեր են լաւ սուզակի մը գլխաւոր յատկութիւնները, և սուզակին սպառնացող ամէնէն մեծ վտանգը մեծ խորութեան մէջ զօրաւոր ճնշումի մը ենթակայ ըլլալը չէ, ինչպէս կը կարծուի, այլ ածխածինէ թունաւորումը։ Սուզակի մը համար ուրիշ վտանգ մըն է նաեւ մեծ խորութենէ մը արագարար ծովուն երեսը ելլելը՝ այսինքն այդ ատեն իր վրայ տեղի ունեցած ուժգին ճնշման հետեւանքով բնական վիճակին մէջ գտնուածէն աւելի օդ կը լուծուի արիւնին մէջ, ինչ որ յանկարծական մահ կը պատճառէ։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ.—Նոյկըլ Ուտթ անուն Անգլիացի մը առաջարկած է Ֆրանսայի գեղարուեստի նախարարութեան որ արտօնութիւն տրուի իրեն Ռուանի մէջ Ժան տ'Արքի աշտարակին մէջ պեղումներ ընել, վասն զի իր ընտանեկան արձանագրութեանց մէջ գրուած կայ եղեր թէ այդ աշտարակին մէջ oben բառով նշանագրուած տեղի մը վրայ թղթատոց մը կը գտնուի։ Կատարուած քննութիւններէն գտնուած է արձանագրութիւն մը, որուն e և n տառերը կ'երեւին յայտնապէս։

ԱՊԱՌԻԿ

ՀԻՆԳ ԱՄՍՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԿԱՄ ԱՄՍԱԿԱՆ

ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

ՔԱՐԼ ԱՀՆԱՄԵԱՆ

ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԵՒՓՈՒ ՎՐԱՑ

Արանց, կանանց ու տղոց համար

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

Ֆրանսական ապրանքներ՝ երաշխաւորուած եւ բարիզեան ու ամերիկեան ճոռաձեւութեամբ

450, Բերա Մեծ Փողոց 450,

10—2 Խոփվէալ Բէկէ օթէլին դիմաց

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Կրթական նախարարութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Մաշհուրզատէ պէյ։ Նոյն նախարարութեան քննիչ մարմնոյն անդամ անուանուեցան Ահմէտ Րասիմ պէյ ու Հասան Զաֆէր պէյ։ Նոյն նախարարութեան երկասիրութեանց քննիչ մարմնոյն անդամ անուանուեցաւ Կայս. Պալատան կրօնական ընթերցմանց պաշտօնեաններէն Մուսթաֆա Մէզդան էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Առաջին փէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ Կայս. Թիկնապահ փէրիգ Թալաթ փաշային։ Միրլիվայութեան աստիճան՝ ցամաքային ճարտարագէտներու վարժարանին ուսուցիչներէն զնդապետ Իսմայիլ պէյին, որ ընդհանուր սպայակոյտի պաշտօնարանը փոխադրուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ցամաքային ճարտարագէտներու վարժարանին բժիշկ միրլիվա Ահմէտ Իզմի փաշային։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գերմանիոյ դեսպանատան Լորէյ պահականութեան հրամանատար Պ. Քլինցիքի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Մախսուսէի Թաիֆ շոգենաւին երկրորդ նաւապետ Տավուտ Փաշալը Րաիֆ էֆ.։

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Միհրը Սւլէմ հանըմի։

—Լիագաթի արծաթ շքադրամ՝ Շքոտըրայի կուսակալութեան թարգմանի օգնական Մարքօ էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Պապը՝ Պիոս Թ. պատուանշանին երկրորդ կարգը տուաւ Պաթումի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Րէմզի պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանին ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ կանոնագրոյն 32րդ յօդուածին վրայ յաւելուած մը եղաւ Պետական ու Նախարարաց Խորհուրդներուն որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով։

ԳՈՆԻԱՅԻ դաշտը ոռոգելու համար անհրաժեշտ գումարին ծախսուիլը որոշուած ըլլալով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են՝ այդ դաշտին ոռոգմանը, մշակելի վիճակի վերածուելուն, շրջակայ ճահիճներու չորցուելուն և նոյն դաշտին մէջ գիւղերու հաստատման համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ, Պարսկաստանի ու Սպանիոյ դեսպանները և Ամերիկայի ու Հոլանտայի դեսպանատանց գործակատարները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԿԷԼԻՊՈԼԻԻ երկրագործները շնորհակալութեան ուղերձ մը ղրկած են առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան՝ երախտագիտութիւն յայտնելով Կայս. այն շնորհին համար, որով սերմի յատուկ արմտիքներ շատ աժան գինով բաշխուեցան երաշտութեան հետեւանքով վնասուած կարօտ երկրագործներուն։ Ուղերձը ղրկողները ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընեն Վեհ. Սուլթանին համար։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Խտիվին մայրը Կ. Պոլիս պիտի գայ՝ ձմեռը հոս անցընելու համար։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ իրաւագիտական վարժարանը պատրաստուելով, ինչպէս ծանուցուեցաւ, բացումը կատարուած էր Նոյեմբեր 25ին։ Վարժարանը ընդունուելու համար 387 հոգի դիմելով, միայն 363 ընդունուած են, վասն զի 25ը չեն յաջողած մուտքի քննութեան մէջ։ Առաջին տարին երկու մասի բաժնուելով դասաւանդութիւնները պիտի կատարուին։ Միջազգային իրաւաբանութեան ուսուցիչ կարգուած է Կ. Պոլսոյ իրաւաբանական վարժարանին շրջանաւարտ ու փաստաբան Օսման Սէրմէտ էֆ.։

ԴԱՀԻՐԷԷՆ կը գրեն թէ հոն պանքա մը պիտի հաստատուի՝ տեղացի դրամատէրներու կողմէ։ Ամէնէն աւելի փոխանակագրի գործողութիւններով պիտի զբաղի։ Ընկերութիւնը, որ անանուն է, հինգ միլիոն ոսկի դրամագլուխ պիտի ունենայ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՒԷ ՀԱՄԻՏԻՒԷԻ կողմէ Սելանիկի ծովածոցին մէջ երթեւեկելու համար գնուած շոգենաւը Քաբրիճ կոչուեցաւ։ Այդ շոգենաւը հիմա կը նորոգուի Ֆօսքօլօ Ընկերութեան նաւագործարանին մէջ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Հանի Միրզա Ճաֆէր Գուլի պէյ մեռած ըլլալով, անոր յաջորդեց Կ. Պոլսոյ դեսպանատան պաշտօնեաններէն Միրզա Իսմայիլ խան, որուն պաշտօնը վաւերացաւ Բ. Դրան կողմէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց վերցնել Ծիրոտէի ժամանումներուն դէմ սահմանուած առողջապահական միջոցները։

ՍՈՒԷԶԻ ջրանցքէն դեկտեմբեր 1էն 10 անցած նաւերու թիւն է 124 և գոյացած հասոյթը՝ 3,220,000 ֆր.։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Եօրէմիթի հարաւային կողմէն անցնող գետակը, որ եօթը ամիս առաջ յորդած էր, վերջերս տեղացած անձրեւներէն նորէն յորդեր և բաւական վնաս հասուցեր է. Թաղերը ջուրերէն պաշարուեր են, սակայն անմիջական օգնութիւններով բնակիչները ազատուեր են։ Ողողումներէն առաջ բուռն փոթորիկ մը ծագելով ծխնելոյզները ծառերէն թափեր ու ջուրերէն քշուեր տարուեր են, այդ կերպով ալ վնասներ պատճառելով։

— Նազիլլիի մէջ, անցեալ շաբթու, գետակ մը յորդելով երկաթուղիին վնասեր է, սակայն շուտով նորոգութեանց ձեռնարկուեր է։ Սէօքէի, Գալաթճըքի, Այտընի ու Նազիլլիի միջեւ երկաթուղիին վրայ լիճեր գոյացած են տեղացած անձրեւներէն, որով կառախումբերու երթեւեկութիւնը դժուարութեանց կը հանդիպի։

—Պերլինէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Սիլէզիոյ կողմերը ձիւնախառն բուռն փոթորիկ մը կը տիրէ, որով երթեւեկութիւնները բոլորովին դադրած են։ Շատ տեղ ձիւնին բարձրութիւնը մէկ մետրի հասած է։ Երկաթուղիի կառախումբերը մեծ դժուարութեամբ կ'երթեւեկեն։ Հեռագրական գրեթէ բոլոր գերանները տապալած ըլլալով, հեռագրի ու հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները դադրած են։ Ֆրանսայի մէջ ալ շատ տեղ ձիւն ու անձրեւ կը տեղայ և փոթորիկներ կը ծագին։

—Աթէնքէն կը գրեն թէ Բալամադայէն անցնող գետակը յորդելով քաղաքը ու շրջակաները ողողուեր են. վնասը խիստ շատ է։

ՀԱԼԷՊԻ քաղաքին մէջ ալ իրաւագիտական վարժարան մը պիտի հաստատուի։ Տեղւոյն Իտատիէ վարժարանին մէջ տեղ մը պիտի սահմանուի այդ նպատակով։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը նկատելով որ մէկ քանի վարժարաններու Տնօրէններուն կողմէ տրուած վկայականներուն մէջ աւրուած ու նորէն գրուած տեղեր կան, ծանոյց ամէն կողմ որ ասկէ վերջը այդ կարգի վկայականներ չտրուին ուսանողներու, վասն զի մաքուր գրուած վկայական չունեցողները վարժարանները պիտի չընդունուին։

ԱՏԱՆԱՅԷՆ կը գրեն թէ վերջերս օգտակար անձրեւներ տեղացած են, գոհունակութիւն պատճառելով երկրագործներուն, որոնք աւելի եւս անձրեւի պէտք ունէին։ Ձմեռուան ցանքերը աւարտելու վրայ են։ Այս միջոցիս բաւական ցուրտ կ'ընէ։

ԳՈՂԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Ժամանակէ մը ի վեր Պոլսոյ Ունգափանը, Ֆէնէր, Սարը Կիւզէլ, Գարակէօմրիւք, Աքսէրայ և ուրիշ թաղերու մէջ կարգ մը գողեր երեւան ելած էին, որոնք գիշեր ատեն անցորդներ կը կողոպտէին և տուներ ալ կը մտնէին։ Վերջերս Ծիպալիի շրջակայքը նորակառոյց տուն մը մտնելով հիւսներուն գործիքները գողցան ու փախան։ Այդ տունին տէրը իմաց տուաւ ոստիկանութեան, որ պաշտօնեաններ յատկացուց նոյն տան շուրջը հսկողութիւն կատարելու համար։ Այդ գիշեր երկու գողեր միեւնոյն տունը մտան և նոր դրուած ջրհանք ու կապարէ խողովակները տեղէն հանելով սկսան փախչիլ, սակայն ոստիկանները վրայ հասան. ատոնց մէկը ձերբակալուեցաւ, իսկ միւսը փախաւ։ Հարցաքննութեան ենթարկուելով այդ անձ՝ Ունգափանի բնակիչներէն Բէտզիմ անուն վաղեմի չարագործ մը ու դատապարտուած մը, յայտարարեց թէ իր ձերբակալուած պահուն հետը գտնուող ընկերոջ անունն է Սկիւտարցի Ֆուատ, որ նոյնպէս չարագործ մըն է. նաեւ Րիւստէմ ու Միլօ անուն անձերէն և հրեայէ մը, որուն անունը չի յիշեր, ընկերութիւն մը կազմած են։ Այդ կերպով քիչ մը վերը յիշուած թաղերուն մէջ տուներէ գողութիւն կատարած և անցորդներ կողոպտած են։ Գողօնները Ֆաթիհի կողմը [illegible] Շումնուլը Ահմէտի յանձնելով, Մէհմէտ ու Ահմէտ անուն երկու լեպլեպիճիներու ծախուած են։ Անցեալ իրիկուն Ֆէնէրի մօտ բժիշկ մը կողոպտեր են։ Իրենց պետը՝ Ֆուատ հեգնութեամբ ըսեր է բժիշկին.— «Տօքթօր. ամէն օր հիւանդներու դեղագիր տալով դրամ կ'առնէք. ատոնց մէկ մասն ալ գողերուն տուէք, որպէս զի այդ դրամներն ալ անոնց ցաւերուն դարման մը ըլլան։» Ոստիկանութիւնը խուզարկութեան ձեռնարկած է՝ միւս գողերը և գողօնթաքցողները ձերբակալելու համար։

ԸՆԿՆՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ.— Երէկ առտու Գալէնտէր Քուլլուգի կողմը Յունաց Ալաքօնաթանթին եկեղեցիին տաճարին մէջ քահանաներու յատուկ նստարանին տակէն գրեթէ տասը օրուան մանչ տղեկ մը գտնուեցաւ. վրայէն գտնուած թուղթէ մը հաստատուեցաւ թէ յոյն հասարակութեան կը պատկանի։

ՇԻՐՔԷԹԻ վերջին շոգենաւը, առջի գիշեր, Պէօյիւքտէրէի նաւամատոյցին մօտեցած պահուն Եէնիմահալլէցի Սըլվանի Խրիսթօ տախտակ անցնելով ծովը ինկաւ, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ Եահեա Քէթխիւտա թաղին մէջ ոստիկան Ալի Րիզա էֆ.ի կինը, երէկ, տանը խոհանոցին մէջ ձուկ տապակած պահուն ձէթը բռնկեցաւ. շուտով մարել կարելի չըլլալով կրակը տարածուեցաւ խոհանոցին ամէն կողմերը և խեղճ կինը սաստիկ սրտաճմլիկ աղաղակներ արձակել, վերջապէս չորս կողմէ օգնութեան հասնելով մեծամեծ ջանքերով յաջողեցան կրակը մարել, բայց խոհանոցը ամբողջովին այրեցաւ։

ՈՃԻՐ ՄԸ.— Գասըմ Փաշացի Ալի, ասկէ առաջ, կռուած էր Հաճի անուն մարդու մը հետ։ Խումէթէն Համզա միջամտելով հաշտեցուցած էր զանոնք։ Այդ պատճառով Ալի ոխ պահած էր Համզայի դէմ։ Երէկ առտու Համզա Աղայ Գաբուսի պողոտայէն անցած պահուն Ալի դաշոյնը քաշելով յարձակեցաւ Համզայի վրայ։ Այս վերջինը ժամանակ չթողլով դաշոյնը անոր ձեռքէն առաւ և ինք վիրաւորեց զայն կուրծքէն։ Չարագործը ձերբակալուեցաւ. իսկ վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ քարափին պահապաններէն Եանաքացի Խրիսթօ, առջի գիշեր, ծովը իյնալով խեղդուեցաւ։ Մարմինը հետեւեալ առտուն գտնուեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Րիզա Փաշայի զառիվայրին վրայ [illegible] վաճառող Քրոնմըզեան խանութէն ժամանակէ մը ի վեր ապրանքներ կը գողցուէին։ Խանութին տէրը իր պաշտօնեաններէն Լէյնէ կասկածելու-

և անցեալ երեկուան Գալաթիոյ մէջ զայն ձերբակալել տուաւ։ Վրան խուզարկուելով սուրճի գաւաթներ եւայլն գտնուեցան։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Այս առաւօտ ժամ 12ին մօտ հրդեհ ծագեցաւ Մէտարպուրնի Նաւամատոյցին մօտ դէպ ի Տէնիմահալլէ տանող ճամբուն վրայ փայտաշէն տունէ մը։ Այրեցան տասներկու տուներ, որոնց մէջ է Շահպազ էֆ.ի տունը։

ԹԱՏՐՈՆ

ՕՍՄ. ՆՈՐ ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

Այս գիշեր Վարիէթէի թատրոնին մէջ, ինչպէս գրեցինք երէկ, Ահմէտ Ֆեհիմ էֆ.ի կատակերգակ նոր խումբը, ժամը 9ին (Ը. Ե.) պիտի ներկայացնէ խիստ ծիծաղաշարժ և քրքջալիր զաւեշտ մը.

ՊԱՐՈՆ ՏՈՒՊԼԸՄԱՌ
Վոտվիլ 3 վարագոյր
Եւ
ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ՆԿԱՐԻՉ ՄԸ
Կատակախաղ 1 վարագոյր

Այս նոր խումբին գտած համակիր և խանդավառ ընդունելութիւնը, գրաւական մըն է թէ՝ ամէն անգամ որ Վարիէթէի բեմին վրայ երեւին. Ահմէտ Ֆեհիմ էֆ., Տիկին Հէքիմեան, Տէր և Տիկին Պինեմէճեան, Շահինեան, Թօլայեան, Նուպար եւայլն, Բերայի թատերասէր հասարակութիւնը խմբովին պիտի դիմէ հոն, ծափահարելու համար զանոնք։

* *

ՄՆԱԿԵԱՆ ԽՈՒՄԲԸ ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՄԷՋ

Մնակեան խումբը Սեւզան Իսմայէլէն յետոյ, յաջորդաբար Հաւատք Յոյս և Սէր և Խաղամոլին Վախճանը անուն բարոյալից թատերգութիւնները ներկայացուց։ Այս վերջին թատերախաղին մէջ Մնակեան՝ արուեստին բոլոր նրբութեամբը և խարազդեցիկ կերպով ցոյց տուաւ և խաղամոլի մը յաջորդական անկումները ներկայացուց բնականօրէն։ Տիկին Աղնիւ ընտանեկան յարկը այդ քայքայումէն զերծ պահելու մասին, անվհատ կերպով ճիգ ընող կնոջ դերը կատարեց յաջողութեամբ։ Իսկ Ալիքսանեան որ տէրն է մինչեւ իր դերին, իր դարձդարձիկ ձեւերով և կեղծաւորի ճշմարիտ դիմակին տակ մոլութեան չաւղին մէջ մտցուց խաղամոլը, իր փափաքներուն հասաւ և համակ չար ոգին ներարկեց անոր, անդունդէ անդունդ գլորելով խեղճ զոհը։ Ամէն ներկայացման առթին լեցուն է թատրոնը խուռն բազմութիւնով մը և Մնակեան խումբը կը յուսանք թէ դժգոհելու առիթներ չպիտի ունենայ... ընդհակառակը։ Թղթակից

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յ. ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ
ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՆԻՍՏԸ

Յ. Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովը երէկ նիստ գումարեց Բերա՝ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանին մէջ, նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան։ Ներկայ էին Տ. Գէորգ արքեպսկ. Երէցեան, Տ. Մկրեան քհնյ., Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան և Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան։

*** Յանձնաժողովը նկատելով որ Զանդեան անուն մը ընտրութեան համար կազմուած քննիչ Մասնաժողովը իր տեղեկագիրը մատուցած է Ս. Պատրիարք Հօր, այդ մասին հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարեց և իր անդամակցներէն Նորատունկեան և Թորգոմեան էֆ.ներու յանձնեց, որպէս զի տեղեկագրին արդիւնքը համաձայն երկու լաւագոյն ընթերցիլներէն՝ Պ. Պ. Լեւոն Խաճանեանի և Ռաֆայէլ Շիշմանեանի միջեւ ընտրութիւն մը կատարուի և արդիւնքը ներկայացուի Յանձնաժողովին։ Այս առթիւ Յանձնաժողովը նկատելով որ Պատրիարքարանի կողմէ զանազան առիթներով և այլ և այլ ժամանակներու մէջ Եւրոպա ղրկուած ուսանողներէն ոմանք, իրենց վարք ու բարքով՝ կատարյալ բարերարներուն և Պատրիարքարանի դժած կանոններուն բոլորովին հակառակ ընթացքներու մէջ գտնուած են, որոշեց որ ասկէ վերջ խոտելի նկատի առնուելին նաեւ ընտրելիներու, ո՛չ միայն ուսման այլ և այլ առարկաներու մէջ ցոյց տուած կարողութիւնը, այլ նաեւ անոնց ներկայ ու անցեալ վարքն ու բարքը։

*** Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ. Կիւլէսէրեան Յ. Ի. գրական Յանձնաժողովին ներկայացուցած էր Գալաթիոյ եկեղեցիին մատենադարանին մէջ պահուած զանազան ձեռագիրներու մէկ ցուցակը, որ աչքէ անցուց զայն և գնահատեց այդ գործին խղճամիտ պատրաստութիւնը և անոր մասին Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ.ի կատարած գրականական աշխատութիւնները։

*** Կը լսենք թէ Յ. Ի. գրական Յանձնաժողովին 1909ի գրական մրցանակին իբր նիւթ պիտի առաջարկուի «Արդի աշխարհաբար լեզուին զարգացման պատմութեան եւ միօրինակութեան խնդիրը»։ Այժմ կը լսենք թէ այդ նիւթը, կամ նմանօրինակ նիւթ մը պիտի առաջարկուի։ Եթէ տայդ է այս լուրը, ուրախ ենք յայտնելու որ Յանձնաժողովը մասնաւոր կարեւորութիւն մը տուած է «Աշխարհաբար լեզուի» խնդրին, որուն ունեցած մեծ կարեւորութիւնը մասնաւորապէս շեշտեցինք Արեւելքի մէջ, առաջնակարգ գրագէտներու տեսութիւնները պարզելով այս մասին, որոնք կրնան իբր առաջնորդ ծառայել, ազգային այս նիւթը մշակող բանասէրներուն։

ՄՇՈՑ Ս. Կարապետի փոխ-վանահայր Տ. Վարդան վրդ. Յակոբեան, գրով մը դիմած է Ս. Պատրիարք Հօր որպէս զի տեղւոյն նորահաստատ որբանոց-արհեստանոցին պարագը գոցելու համար, հարկ եղած տնօրինութիւնը ըլլայ։ Ն. Սրբազնութիւնը որոշեց այս մասին կարեւորը գործադրել Թէլեան Բարթող էֆ.ի հետ խորհրդակցութիւն մը կատարելէ յետոյ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ և մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանները փակ են վաղը Առաջին Լուսաւորչացն Ս. Թադէոսի և Բարթողիմէոսի տօնին առթիւ։ Ս. Պատրիարք Հայրը, որ երէկ ազգ. Պատրիարքարան չիջաւ, այսօր հոն կ'երթայ զբաղելու համար ընթացիկ գործերու տնօրինութեամբ։

ԲԱՂԷՇԻ առաջն. փոխանորդ Տ. Բարսեղ քհնյ. Սարգսեան, վիճակին ազգաց դատակարգին՝ խառնաշփոթ ձմրան առթիւ ունեցած նիւթական անձուկ կացութիւնը մէջ բերելով, նպաստ խնդրած էր Ազգ. Պատրիարքարանէն։ Որոշուեցաւ գրել որ, Պատրիարքարանը որչէն հարկ եղածը կը խորհի և հետեւաբար երբ Նպաստից Սնտուկին միջոցները ներեն, տեղւոյն աղքատներուն համար ևս կարեւորը պիտի տնօրինուի։

ԲԱՍԷՆԻ (Էրզրում) առաջն. փոխանորդ Տ. Վահան վրդ. Երէցեան, գրով մը դիմած էր ասկէ առաջ Պատրիարքարան և նկարագրելով տեղւոյն եկեղեցական և կրթական գործերուն աննպաստ վիճակը, տնօրինութիւն մը կը խնդրէր։ Գրուեցաւ Տ. Վահան վրդ.ի թէ, այդ մասին կարեւորը պիտի որոշէ վիճակին նորընտիր Առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. վրդ., որ մօտ օրէն իր պաշտօնատեղին կը հանի։

—Պատրիարքարանէ Շապին Գարահիսար ղրկուեցաւ՝ Կարնոյ նորընտիր Առաջնորդին պաշտօնը հաստատող կոնդակ. Պէքրօթը, Պատրիարքական Օրհնութեան կոնդակը և յանձնարարական գրերը։

ԴՈՒԼԳԱՆԵԱՆ Որբանոցին այս տարուան հինգ շրջանաւարտ սանուհիները դիմում ըրած են Խնամակալութեան, խնդրելով որ իրենց ուսումը կատարելագործելու համար, հաճին նոր զոհողութիւն մը եւս ընել իրենց մասին։ Ասոնցմէ երկուքը կը փափաքին որ Խասգիւղի Աւլանս Իսրայէլիթ աղջկանց վարժարանին մէջ կատարելագործեն ֆրանսերէնը, որպէս զի իբրեւ մասնագէտ ուսուցչուհի կարենան պաշտօնել վարժարաններու մէջ. մէկը կ'ուզէ աւելի եւս առաջ տանիլ հայերէնի ճիւղը. իսկ մէկը հիւանդապահուհի ու միւսը ձեւագիտուհի կ'ուզեն ըլլալ։ Խնամակալուհի Տիկինները և Խնամակալ Բարթող էֆ. Թէլեան, ամէն բանէ առաջ կ'ուզեն սակայն որ իրենց սանուհիներուն բարոյականը չը խաթարի՝ օտար հաստատութիւններ յաճախելով, և օտար միջավայրերու մէջ ապրելով, հետեւաբար այս մասին վերջնական տնօրինութիւն մը ըլլալէ առաջ, խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարեն, որպէս զի որբուհիներուն այս փափաքը իրագործելով հանդերձ, չվնասուի անոնց տոհմային դաստիարակութիւնը որ նախապատիւ է։ Երբ մանաւանդ Խնամակալուհի Տիկինները աղնիւ և իրաւացի հպարտութիւնով մըն է որ կը պարծին թէ՝ Գալֆաեանի սանուհիները՝ իբրեւ համեստ և տանտիկին հարսնցուներ, արդէն համբաւ մը շինած են այն զանազան քաղաքներու մէջ ուր հարս գացած են անոնք։ Գալֆաեան Որբանոցը մինչեւ այժմ 20—25 սանուհիներ հարսնացուցած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ նշանախօսութեանց նոր սակացոյց մը պատրաստուած էր վերջերս Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ և ներկայացուած էր Կրօն. Ժողովին, որպէսզի ժողովական քահանայ հայրերը—որոնք ամէնէն աւելի հետաքրքրուողներն են այդ գործին մէջ—իրենց դիտողութիւնները յայտնեն գործադրութեան դրուելէ առաջ։ Եւ այդ պատրաստուած սակացոյցէն մէկ մէկ օրինակ բաժնուած էր քահանաներուն։ Վերջին անգամ Տ. Սահակ Ա. քհ. Տէր Սարգսեան, Տ. Մկըրեան, Տ. Միքայէլ Ա. քհ. Աչճեան և Տ. Հմայեակ քհ. Էքսէրճեան, իրենց ուսումնասիրութեան արդիւնքը՝ բացատրական գրերով մատուցին Ս. Պատրիարք Հօր, որ ներկայացուած այդ դիտողագրերը կարդալէ յետոյ յառաջիկայ Խառն Ժողովին անգամ մը եւս իր տեսութիւնները պիտի պարզէ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Տիկնանց Խնամակալութիւնը իր առաջին նիստը գումարելով, իր դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով.—Տիկ. Զ. Տիւպեր՝ Ատենապետ, Տիկ. Ց. Գարամանեան՝ Բ. Ատենապետ, Օր. Մառի Միհէնտիսեան՝ Ատենադպիր և Տիկ. Նեւրիկ Մանուկեան՝ Գանձապետ։ Խնամակալութիւնը խորհրդակցութիւններ կատարեց Ս. Յակոբայ երկսեռ որբանոցի մասին և ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան, կիրակի օր, Մայր Եկեղեցիին մէջ՝ Արմաշու Խաչ գիւղի եկեղեցիին վրայ քահանայ պիտի ձեռնադրէ տիրացու Գարեգին Քէօլէճեանը, որ ընտրեալ Գուրուպլէճեցի է։ Նորընծան նոյն գիւղի եկեղեցիին անունով պիտի կոչուի Թադէոս կամ Բարթողիմէոս։ Խարտաւիլակի պաշտօնը պիտի կատարէ՝ Տ. Շաւարշ վրդ. Սահակեան։

«ԾԱՂԻԿ» տղոց և պզտիկներու հանդէսին 29րդ թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ և պատկերազարդ.— Տիրան պէյ Ալեքսանեանի պատկերը։ Հայ մեծ արուեստագէտ մը (տեսակցութիւն մը իրեն հետ «Ծաղիկ»ի համար) Յակոբ Տէր Յակոբեան։ Գորտը՝ Ալեքսանդր Փանոսեան։ Թիթեռնիկի մը և զատկաձագի մը արկածները՝ Ալֆօնս Տօտէ։ Գրական մրցումին արդիւնքը Հայկ Պարտիզպանեան և Միհրան Մեսրոբեան։ Արժանաւոր ժառանգորդը Գ. Բ. Արապաճեան։ Ուշադիր և անուշադիր տղան։ Երկարակեաց Թռչուններ։ Կաթնաւոր ծառ եւայլն։

«Ծաղիկ»ի անցած շաբթուան հանելուկին մրցանակները շահեցան Մայր վարժարանէն Օր. Մաննիկ Պէյլերեան և Խասգիւղէն Պ. Յակոբ Պալըքճեան։

Գին 20 փարա։ Տարեկան 30 ղրուշ։ Հասցէ Ղալաթիա, Գուրշունլը խան, Սոզաեան տպարան։

ԺԱՔ ԹԻՊՈՅԻ Բ. ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ երեկուան Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Ժաք Թիպոյի երկրորդ նուագահանդէսը, երաժշտասէր խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Դժբախտաբար համբաւաւոր ջութակահար Տավիտ Պլէյց ջերմէ բռնուելով նուագահանդէսին չէր կրցած մասնակցիլ։ Առողջութիւն մաղթելով տաղանդաւոր դաշնակահարին, վերջին անգամ մըն ալ մեր հիացումը կը յայտնենք իր հանճարեղ ուղեկցին։ Ժաք Թիպօն ուշադրութեամբ դիտողներ անշուշտ նշմարեցին թէ ի՛նչպէս ան նուագելու ժամանակ աչքերը փակած բոլորովին կը փոխադրուի զգացմանց այն դիւթական աշխարհը, որ այնքան չքնաղ հորիզոններով կը պատկերանայ իր նուագած կտորներուն մէջ։ Ինչպէս հանճարեղ դերասան մը իրապէս կը զգայ և զգացնել կուտայ իր խաղացած դերերուն ամբողջ հոգեբանութիւնը, այնպէս ալ Ժաք Թիպօ ամբողջ մարմնով կը ցնցուի յուզումնալից հառաչանքներ նուագելու միջոցին և կամ հոգեզմայլ երազատեսի կերպարանք մը կ'առնէ ձայներով գծուած սիրային չքնաղ պատկերներու առջեւ։

Ժաք Թիպօ երէկուան նուագահանդէսին անզուգական ըմբռնումով և կատարելութեամբ նուագեց Սէն-Սանսի Concertoն իր հինգ ստորաբաժանումներով, Պախի Chaconneը ջութակի 4րդ լարին վրայ այնպիսի վարպետութեամբ որ հիացուց ունկնդիրները և բուռն ու անվերջանալի ծափահարութիւններու մէջ ստիպուեցաւ երկրորդ անգամ կրկնել զայն. Վիէօթանի (1820-1881) Ballade et Polonaiseը, որուն մէջ տուալ forsերը հրաշալի ներդաշնակութիւններ արտադրեցին և կրքերու խորհրդածութեանց հաճելի մթնոլորտներ բացին ունկնդիրներուն առջեւ։ Հրաշալի արուեստական ըմբռնումով արտայայտուեցաւ նաեւ Վիէնեավսքիի Etude Saltarelleը և Airs Russesը, մանաւանդ վերջին կտորը, որ ռուսական ազգային եղանակներու Bodburri մը կը ներկայացնէ և ուր Լեզգինկայի զուարթ և կայտառ մոդիվներէն սկսեալ կարելի է լսել մինչեւ Վեիզ բա Մադուշ-ֆեի մելամաղձիկ եղանակները, որոնք անթերի կատարելութեամբ արտայայտուեցան։ Ոգեւորեալ հանդիսականները ջերմապէս ծափահարեցին եւ քանի որ գեղարուեստագէտն ու ունկնդիրները զիրար կը հասկնային և կը գնահատէին, այս պատճառով ալ հանճարեղ ջութակահարը բացին կտոր մըն ալ նուագեց՝ իր հանդիսականներուն գոհացում տալու համար և իր ջութակին վրայ թրթռացուց Շուպէրթի Die Biene գեղեցիկ հատուածը։ Ժաք Թիպոյի եղական առանձնայատկութիւններէն մէկն ալ ջութակի լարերուն ամէնաբարձր և ամէնէն սուրին ձայներուն ելեւէջները մետաղային մաքուր հնչումով հանելն է։ Երբեք խուպոտ ձայն մը չէք լսեր անոր նուագած կտորներուն մէջ, կուրծքի առողջ, արտաքուէն, զգայուն ու թրթռուն ձայն և մեղեդիներ կը լեցնեն ամբողջ սրահը։

Անկարելի է մի առ մի թուել Ժաք Թիպոյի բոլոր առաւելութիւնները. պէտք է լսել զայն՝ մեծ գեղարուեստագէտի մասին կատարեալ գաղափար մը կազմելու համար։ Տաղանդաւոր դաշնակահար Տավիտ Պլէյցի հիւանդութեան պատճառով յայտագրին մէջ անոր նուագելիք դաշնակի կտորները նուագեց ծանօթ դաշնակահար Յուլեանի, և դաշնակի ընկերակցութիւնն ալ վարեց ծանօթ նուագակցող Սեկվէլի։ Երկու արուեստագէտներն ալ մեր երաժշտական միջավայրին պատուաբեր կերպով կատարեցին անսպասելի կերպով իրենց յանձնուած դերերը։ Ժաք Թիպօ վաղը պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս Ռումանիա, ռումանական արքունիքին մէջ նուագելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, դեկտ. 11)

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 10 դեկտեմբեր.— Ելմտից նախարար Պ. Քոքովցէվ իր ելմտական տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ.— «Տէրութեան տնտեսական վիճակին մէջ վճռական փոփոխութիւններ և տուրքերու գանձման եղանակին մէջ հիմնական բարւոքում մը ըլլալու համար մէկ միջոց կայ միայն, այդ է՝ ամէն բարենորոգում օրինական սահմանին մէջ ընել. և տարկայ ալ ելմտացոյցին վերակազմութենէն առաջ պէտք է որ ըլլայ։ Կատարելագործեալ ելմտացոյց մը պատրաստելու համար մեր փափաքը որչափ ջերմ ու հիմնաւոր ըլլայ, բիրտ իրականութիւնը կը ստիպէ զմեզ, շարունակել այս թերութիւններով մինչեւ այն ատեն որ նոր օրէնք մը գայ լրացնել հին պակասութիւնները՝ անոնց տեղ նոր ու կատարեալ խնայողութիւններ ու կարգադրութիւններ ընելով։» Նախարարը դիտել տուաւ նաեւ թէ կառավարութիւնները ամէնուրեք կը ջանան այնպիսի միջոցներ գտնել որ կարելի եղածին չափ գոհացնէ Պետութեան մը յարաճուն ու նորանոր պէտքերը։ «Պէտքերը բազմաթիւ են, բայց զանոնք գոհացնելու միջոցները սահմանափակ. և մոռնալու չենք թէ ռուս ժողովուրդը դեռ ի վիճակի չէ տուրքի յաւելուածներ ունենալ իր պիւտճէին մէջ։ Բնութիւնը թէպէտ անչափ հարստութիւններով օժտած է Ռուսիան, բայց ան աղքատ է։» Նախարարը համառօտապէս բացատրելով թէ որո՛նք են այն ծախքերը որ կը բարձրացնեն ելմտացոյցին ծախուց բաժինը, ըսաւ թէ երկրին պաշտպանութեանը ծախուց վարկը պէտք է բարձրացնել 55.5 միլիոնի, որուն 43.5 միլիոնը ցամաքային բանակին և 12 միլիոնը նաւատորմին համար։ Հաղորդակցութեանց պաշտօնատունը կը պահանջէ որ իր վարկը 45 միլիոնի բարձրանայ, երկրագործական պաշտօնատունը՝ 12 միլիոնի, հանրային կրթութեան պաշտօնատունը՝ 6.2 միլիոնի և ներքին գործոց, ելմտական և դատական պաշտօնատուները կը պահանջեն որ 6ական միլիոնի բարձրանան իրենց վարկերը։ Պ. Քոքովցէվ բացատրեց նաեւ այն արտաքոյ կարգի ծախքերը որոնք 204 միլիոնի կը հասնին և որոնց համար բաւական չեն կառավարական տուրքերը։ Հետեւաբար պէտք է ուրիշ եկամուտներ փնտռել։ Արտաքոյ կարգի ծախուց մէջ են ռուսաճաբոնական պատերազմին պատճառաւ եղած 66 միլիոն ծախքը՝ պետական երկաթուղիներու շինութեան համար 59.4 միլիոնը, հունձքի անյաջողութեան մատնուած երկիրներուն տրուած 14.3 միլիոնը, Արեւելեան Չինու երկաթուղիներու ընկերութեանց փոխ տրուած 7.5 միլիոնը, կալուածական իրաւունքի գնման համար տրուած 3.6 միլիոնը, և վերջապէս պատերազմի ատեն շրջաբերութեան հանուած կարճ պայմանաժամաւոր գանձատոմսերուն վճարման համար պէտք եղած 53 միլիոնը։ Այս գանձատոմսերուն փոխարէնը վճարելու պայմանաժամը այս տարի կը լրանայ թէեւ, բայց դրամական հրապարակի այժմու վիճակին և հունձքերու անյաջողութեան պատճառաւ ատոնց վճարումը 1908 տարւոյն յետաձգուեցաւ։ Ելմտացոյցին եկամուտի բաժնին մէջ նշանակուած թիւերը ճիշդ են թէեւ, բայց կը վախցուի որ այդ թիւերուն ցուցուած քանակութեան չափ գանձուած չըլլայ։

Նախարարը տուրքի խնդրոյն վրայ խօսած ատեն չըշեց թէ Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Նորվեկիոյ, Սպանիոյ և Անգլիոյ մէջ անուղղակի տուրքերն աւելի բարձր են քան Ռուսիոյ մէջ։ «Անուղղակի տուրքի դրութենէն ուղղակի տուրքի դրութեան փոխանցումը դիւրին չէ։ Եթէ դիտել տրուի թէ Ռուսիոյ մէջ ունեւոր դասակարգին աղքատութեան հետեւանքով ժառանգութեան և կալուածական տուրքերը նուազ հասութաբեր են և եկամուտի տուրք չկայ բնաւ, կառավարութիւնը կարող է ասոր համար պէտք եղածը ի գործ դնել։ Եկամուտի տուրքի օրինագիծ մը պատրաստուած է արդէն, և ժառանգութեան տուրքին բարեփոխութեան համար ալ նոր օրինագիծ մը պատրաստուելու վրայ է։ Պ. Քոքովցէվ եզրակացնելով ըսաւ թէ այս արտաքոյ կարգի ծախքերուն համար 195 միլիոն ռուպլի կը պակսի։ Կառավարութիւնը այնպէս կը կարծէ թէ այս գումարը փոխառութեամբ միայն կարելի պիտի ըլլայ հայթայթել։ Ես իբրեւ ելմտից նախարար կը փափաքիմ որ Ռուսիա ամենեւին պէտք չունենայ արտաքոյ կարգի ծախքեր ընելու, վասն զի այն ատեն ես ալ պիտի ազատիմ այդ ծախքերու համար դրամ գտնելու ծանր հոգէն. և այդպիսի վիճակ մը միայն պիտի կրնայ օգնել ռուս պետական վարկին բարւոքման։ Ռուսիոյ պետական վարկը զգալապէս նուազեցաւ պատերազմին և վերջին երեք տարիներու տնտեսական տագնապին պատճառաւ, և առկա պէտք է որ առարկայ ըլլայ մեր լուրջ ուշադրութեան։ Ասոր համար հարկ է որ վերջին աստիճանի պէտք մը զգացուած ատեն նոր գործողութեանց ձեռնարկենք։ Բայց և այնպէս անկարելի է մեզ 1908 ելմտացոյցէն ջնջել արտաքոյ կարգի ծախքերը։» Պ. Քոքովցէվ ելմտացոյցի մասին իր դիտողութիւնները վերջացուց, ըսելով թէ պէտք չէ նախապաշարուիլ թէ Ռուսիոյ ելմտական վիճակը խանգարուած է և հրաշքով միայն կարելի պիտի ըլլայ բարւոքել զայն։ Ռուսիոյ ելմտական այժմու կացութիւնը շատ հեռու է խանգարուած համարուելէ։ Ռուսիա մեծ ջանքերով հաւաքած ոսկի մթերքը ո՛չ միայն պահած, այլ և աւելցուցած է. և ասոր համար է որ արեւմտեան Եւրոպայէ հարցուեցաւ թէ Ռուսիա չուզե՞ր իր ոսկիէն մաս մը տալ՝ դրամական հրապարակին նեղ կացութիւնը թեթեւցնելու համար։ Ռուսիոյ վարկին նուազումը առժամեայ եղաւ և հիմա տակ աւելի աննպաստ վիճակ մը կը տիրէ դրամական հրապարակներուն վրայ։ Սուբսայթներէն դատելով Ռուսիոյ վարկը իր նախկին բարձրութեան կը դառնայ։ Ուստի ելմտացոյցին օրինական վերակազմութիւնը անհրաժեշտ է այս պահուս։

ԴՐԱՄԻ ՍՂՈՒԹԻՒՆԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

ՎԻԷՆՆԱ, 10 դեկտ.— Պերլինի մէջ դրամը շատ սուղցաւ դարձեալ։ Զեղչի տոկոսն ալ վերստին բարձրացաւ. մինչեւ անցեալ շաբթու վերջը 7% էր, բայց ուրբաթ օրը առաջին անգամ ըլլալով 7¼ի բարձրացաւ և մինչեւ երեկ երեկուան կը տեւէր այսպէս։ Անհատական պանքաներու այսօրուան զեղչի սակը 7¼% է՝ այսինքն պաշտօնական սակէն ¼% աւելի, և ասկէ կ'երեւի դրամի սղութեան վիճակը, որ կը պարզուի տարւոյս վերջին շաբթներուն մէջ։ Շատեր երկար պայմանաժամով փոխանակագիր կը փնտռեն, և ասկէ կը մակաբերուի թէ յունուարի մէջ զեղչի սակը իջնէ թերեւս։ Պանքաները բացարձակ պէտքերու մասին չափաւոր վարկեր կը բանան միայն։ Պերլինի մէջ զեղչի այժմու սակը պատերազմի ժամանակներու մէջ իսկ տեսնուած չէր. հրապարակին ձգտումը շատ ընդարձակ է։

Ա Զ Դ
Երկրագործական Պանքայի

Երկրագործական Պանքային վերջին վիճակահանութենէն հարիւր հազար ղրուշ շահող 127,406 թիւ տոմսակին մէկ քառորդին տէրերը՝ Տիրեբիա գաւառակին Թաղապետութեան նախագահ Սայիտ էֆ. ու մալ միւտիրի Մուստաֆա էֆ. Երկրագործական Պանքային տեղւոյն ճիւղին դիմելով առեր են իրենց բաժինը՝ 25,000 ղրուշ։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY
ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ
Անմիջապ. կը ջնջէ տօքանքն, ժէլաթը, Ներքինաւորները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յայտ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջամտութեան պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամէն քապսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ
A.
Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 12 դեկտ.—Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերը, այսօր, լաւագոյն էին. ոսկիի տարբերութիւնը հարիւրին 1¼ի իջած էր և երկաթուղիի և ուրիշ արժեթուղթերու գինները զգալապէս կը բարձրանային։ Հակառակ լաւագոյն տրամադրութեանց, Բարիզի Սակարանին մէջ հանդարտութիւն կը տիրէր։ Հաշուեյարդարումի ատեն «Ռըբօռ»ներու ձգտումէն կը վախցուէր։ Ֆրանսական Ռանդին գինը նուազ հաստատուն է։ Օտար արժեթուղթերու գինները բռնուած են։ Ռիօ Թինթօն հանդարտ է, պղինձը նորէն հինգ շիլին կորսնցնելով 60.5ի իջաւ։ Պոլիս Գաբայտըն դարձեալ ինկաւ՝ կապարի գիներուն անկումին հետեւանքով. անգլիական կապարը 14.12էն 14.10ի իջաւ և սպանիական ալ՝ 14.5էն 13.7ի։ Լոնտոնի վրայ փոխանակագիր՝ 25.21։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ միջազգային արժեթուղթերու վրայ շատ գործ չկար, սակայն յետոյ Նիւ-Եորքէն առնուած լաւագոյն լուրերու հետեւանքով ամերիկեան արժեթուղթերը 1—2 «քուան» վրայ դրին։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը քիչ մը բարւոքած են։

ԱԹԷՆՔ.—Եորկիոս իշխանին պսակի արարողութիւնը ժամ 11ին տեղի ունեցաւ։ Օդը գեղեցիկ էր։ Փողոցներուն մէջ մեծ բազմութիւն կար։ Բոլոր եկեղեցիներու զանգակները կը հնչէին։ Պիրէօսի առջեւ գտնուող հելլենական և օտար մարտանաւերը թնդանօթ կ'արձակէին։ Օլկա թագուհին և Մառի Պօնապարթ իշխանուհին բազմեցան ոսկեզօծ գեղեցիկ կառքի մը մէջ՝ ութ ձի լծուած։ Երկու կողմերէն ձի հեծած կ'երթային Եորկիոս թագաւորը և Եորկիոս իշխանը։ Յետոյ կ'երթային միւս իշխանները, որոնց կը հետեւէին թիկնապահներ։ Մայր եկեղեցիին մէջ կը գտնուէին նախարարապետը, նախարարները, Սինոդին անդամները, պետական պաշտօնատարները և դեսպանները ամբողջութեամբ։ Օլկա թագուհին ու Վալտէմար իշխանը ամուսնութեան վկաներն էին։ Պսակի խորհուրդը կատարեց Աթէնքի մետրապոլիտը՝ Սինոդին անդամներէն շրջապատուած։ Պալատէն մինչեւ եկեղեցի տանող ճամբաներուն վրայ ժողովուրդը համակրական խանդագին արտայայտութիւններ ըրաւ։ Պալատան մէջ շնորհաւորութիւններ կատարուեցան։ Հարսը խիստ գեղանի և խիստ շնորհալի, նպաստաւոր տպաւորութիւն մը գործեց ներկաներուն վրայ։ Իրիկուանը հանդիսական հացկերոյթ մը տրուեցաւ պալատան մէջ։ Հարսին հայրը՝ Ռոլան իշխանը Յունաստանի իշխաններուն հետ զբօսական պտոյտի գնաց։ Նորապսակ ամոլը շաբաթ օրը Իտալիա կ'ուղեւորի։

ՓԱՐԻԶ.— Նախագահ Պ. Ֆալիէռ կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, վաղը պիտի նախագահէ նախարարաց Խորհուրդին։

— Նիւ-Եորք Հէրըլտ պաշտօնապէս կը հաստատէ այն լուրը թէ Պ. Ռուզվէլդ բացարձակապէս կը հրաժարի նախագահական ընտրելութենէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզէն կը հեռագրեն թէ Պ. Ուքիտօ Պերլինի ճաբոնական դեսպան կարգուած է և Պ. Քէյրօքու Զաւվիքի՝ Հաամի։ Պ. Եամադա Լոնտոնի հիւպատոս պիտի կարգուի և Պ. Չինտա ալ Վիեննայի դեսպան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կ. Պոլսոյ գերման դեսպան Պարոն Մարշալ, որ դէպի իր պաշտօնատեղին ճամբայ կ'ելլէ, Վիեննայի մէջ պիտի տեսակցի Պարոն Էրէնթալի հետ։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.— Տանըմարքայի թագաւորը ու թագուհին ներկայ պիտի գտնուին Օսքար թագաւորին յուղարկաւորութեան։

ՍՈՖԻԱ.—Օլտէնպուրկի մեծ դուքսը, որ Պերլինի մէջ հանդիպած էր Ֆէրտինանտ իշխանին, աջակցեր է անոր նշանախօսութեանը՝ Ռէօյս Քէօսթրիցի Էլէօնորա իշխանուհիին հետ։

ՓԱՐԻԶ.— Շուէտի թագաւորին մահուան հետեւանքով, Նախագահ Պ. Ֆալիէռ առայժմ յետաձգեց Սթօքհոլմի տալիք այցելութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Հոս շատ կը խօսուի այն այցելութեան վրայ զոր Վիլհէլմ կայսեր անդրանիկ որդին տուաւ ֆոն Պիւլով իշխանին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վիլհէլմ կայսրը, ճամբայ ելլելու պահուն, խոստացաւ ամէն տարի Անգլիա այցելել, ըսելով որ Անգլիա իրմէ աւելի լաւագոյն բարեկամ չունի։ Լրագիրները նոր յօդուածներով վեր կը հանեն Գերմանիոյ կայսեր կողմէ Լոնտոնի ըրուած այցելութեան կարեւորութիւնը։

ԼԱ ՀԷՅ.— Ռոժէր ծովակալը և Վօրադ գնդապետը Ամսթերտամի մէջ պիտի ողջունեն Գերմանիոյ կայսրը՝ Հօհենցոլէռն զբօսանաւուն մէջ։ Հոլանտական մարտանաւերը թնդանօթ պիտի արձակեն։ Վիլհէլմ Բ. ամսոյս 14ին Պերլին պիտի ժամանէ և փետրուարին Գորֆու պիտի ուղեւորի։ Կայսրուհին Սդրազպուրկ գնաց՝ տեսնելու իր զաւակը՝ Աւգուստ Վիլհէլմ իշխանը, որ ինֆլուէնցայէ կը տառապի։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը, այսօր Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ներկայացաւ։

ՊԵՐՆ.— Արմատական Պ. Պրէննէր Զուիցերիոյ նախագահ ընտրուեցաւ 1908ի համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 29/12 Դեկտեմբեր		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ. Կ. Օ. Ռ.	101 30½
Ամենէն բարձր գին	»	101 37
Ամենէն վար գին	»	101 28½
Ռումելի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	161 25
Ամենէն բարձր գին	»	161 75
Ամենէն վար գին	»	161 25
ԲԱՑՈՒՄ 30/12 Դեկտեմբեր		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ. Կ. Օ. Ռ.	101 35
» » » ժամը 5ին Փ. Կ.	»	101 35
Ռումելի Երկաթուղի	Ֆր.	161 62
» » ժամը 5ին	»	161 62
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	427 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. տեսք	»	505 —
» » » Բ. տեսք	»	505 —
» » բաժնեթ.	Օ. Ռ.	15 85
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 40
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 17
Օսմ. Ծխախոտ		19 —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 55
» ժուիսանս		4 20
» պարտաթուղթ		462 —
Թրամովայ	Ֆր.	45 50
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		328 —
Պոլիս Քարա Այտըն		433 —
Միթիլլի պանքա	Օ. Ռ.	5 12½
Սալոնիկի պանքա		136 —
Քարտալ առանձնաշնորհեալ		37 —
» սովորական		30 —
Քարաֆ Իզմիրի		592 —
Լաւրիոն	Ֆր.	63 —
Զարթըլը	»	23 —
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ռ.	1 87½
» » 8 »		5 25
Ռումելի Երկաթուղի	Ֆր.	— —
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %		
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 25
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 78 3/6
Վիեննայի » »	Քուրոն	21 87
Պերլինի » »	Մարք	18 53
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլիական ոսկի	Ղր.	110 03
Ֆրանսական »	»	87 11
Բօլ Էմփէրիալ	»	91 10
Մէճիտի տարբերութիւն	»	108 02
Արծաթ մանրուք	»	105 10
Մէթալիք	»	99 20
Ռուսի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 70

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 12 Դեկտ.		
Միացեալ Օսմ. պարտք. բաց.	Ա. Ռ.	93 25
» գոց.	»	93 25
Ռումելի Երկաթուղի	Ֆր.	165 25
Թրամովայ	»	47 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	683 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	433 —
Պոլիս Քարա Այտըն	»	433 —
Օսմ. Մաքսատուն	»	497 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	96 10
Քրէտի Լիոնէ	»	1169 —
Ռուսական 5 %	»	94 65
Իտալական Ռանթ	»	103 70
Սպանիական արտաքին	»	92 92
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 210
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	4 —
ԼՈՆՏՈՆ, 12 Դեկտ.		
Միացեալ Օսմ. պարտք բաց.	Ա. Ռ.	92 75
» գոց.	»	93 —
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 50
Անգլիական քոնսոլիտէ Փ. Կ.	»	82 93
Հելլենական 5 % 1881	»	46 50
Զարթըլը	»	0 87
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	101 50
Ռանտ Մայնս Փ. Կ.	»	5 25
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 48 3/6
Դրամազեղչ	»	7 —
ՊԵՐԼԻՆ, 12 Դեկտ.		
Օսմ. միացեալ		93 70
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Ռումելի Երկաթուղի	»	140 50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ չէք	»	20 200
Դրամազեղչ	»	6½
ՎԻԷՆՆԱ, 12 Դեկտ.		
Ռումելի Երկաթուղի	քուրոն	181 —
Վիէնըր Պանք Ֆէրայն	»	531 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 96
» Լոնտոնի վրայ	»	241 60
Օսմ. Ռէժի	»	403 —

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՕԹՕՄԱՆ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵՏԱՔՍԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
1870ին հիմնուած
Պ. Ա. ՔԱԼԻՆԻՔՕՍ
ՂԱԼԱԹԻԱ՝ Թիւնէլի փողոց, թիւ 28, 36, 41
ՊՈԼԻՍ՝ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, թիւ 21.
Սոյն վաճառատանց մէջ կը ծախուին բուրդէ ամէն տեսակ կերպասներ, Մաթինկ սթօրներ ու վարագոյրներ, մամազօծ կտաւներ՝ 1 խարտայէն մինչեւ 7 խարտա լայնութեամբ։ Նոյնպէս կը գտնուին մոտաբօլաններ, նորաձեւ թիւլեր, անձեռոցներ և սեղանի սպասներ, անկողնի ամէն տեսակ կազմածներ՝ վուշէ և բամպակէ պատրաստուած, բուրդէ կերպասներ հագուստի համար, թաւիշէ կերպասներ եւայլն
2
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՆ ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՊԷՅՔԸՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

370, ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, 370

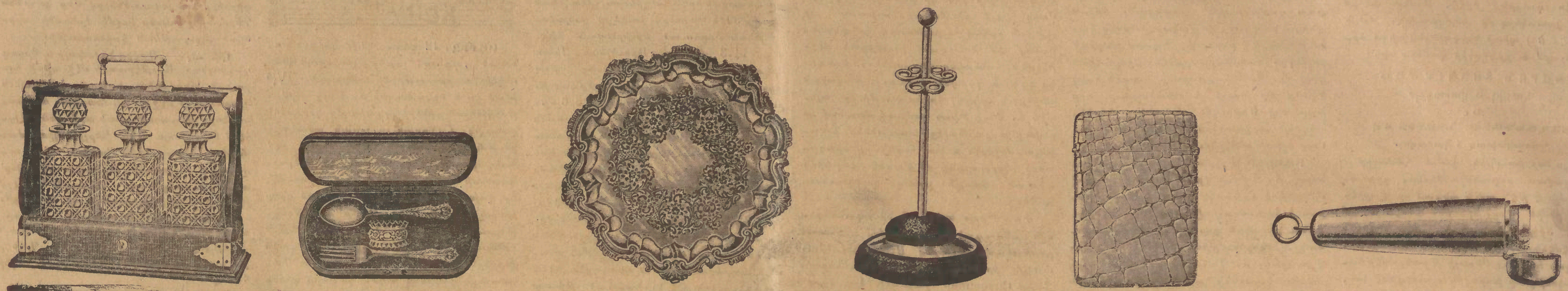

Ըմպելիներու անօթներ և սպասներ

Կերակուրի սպասներ

Ափսէ, անգլիական արծաթապատ մետաղէ, փորագրուած

Արծաթէ օղակներ

Բօրթ-քարթ, բօրթ-սիկառէթ և բօրթ-ալիւմէթ, արծաթէ

Ծխափողներու պահարաններ՝ արծաթէ

Եղնգամկրատ (օնկլիէ) արծաթէ

Բիւրեղէ ծաղկանօթներ

Թանամաններ՝ յղկուն բիւրեղէ, արծաթէ մոնթիւրով

Սեղանի բօրթ-քառթ՝ արծաթէ, զանազան ձեւերով

Արծաթէ շրջանակներ

Արդուզարդի առարկաներ, արծաթէ

Սպասատուփեր, դգալներ և պատառաքաղներ՝ արծաթէ

Շաքարամաններ՝ արծաթէ

Ջեռուցիչ, արծաթապատ մետաղէ

Բիմ. աղերու սրուակներ

Բօրթ-պիւքիւ, թէյի սպասներու համար

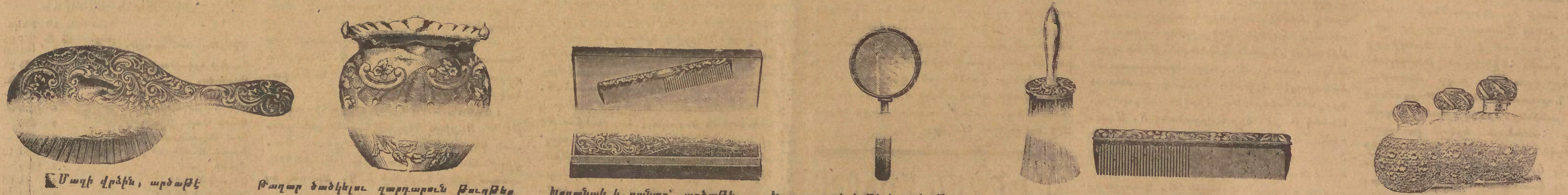

Մազի վրձին, արծաթէ

Թաղար ծածկելու զարդարուն թուղթեր

Խոզանակ և սանր՝ արծաթէ

Խոշորացոյցի կոթեր՝ արծաթապատ

Սանտրեր և ջրաներկի վրձիններ՝ արծաթէ

Բիւրեղէ սրուակներ, արծաթէ մոնթիւրով

Կօշկագոյց (չօս-բիէ), կոճակածիգ (թիր-պութօն), ձեռնոցածիգ (թիր-կան) արծաթէ

Մոխրամաններ՝ արծաթէ

Ջրծարիչներ

Թէյի սպասներ՝ արծաթէ

Արծաթէ ծաղկանօթներ

Բարձիկներ և տուփեր գոհարեղէնի համար՝ արծաթէ

Գաւաթներ՝ արծաթէ

Մեծ մթերք կաղամարներու

Ձեռնոցածիգ և կոճակածիգ՝ արծաթէ

Իւղամաններ

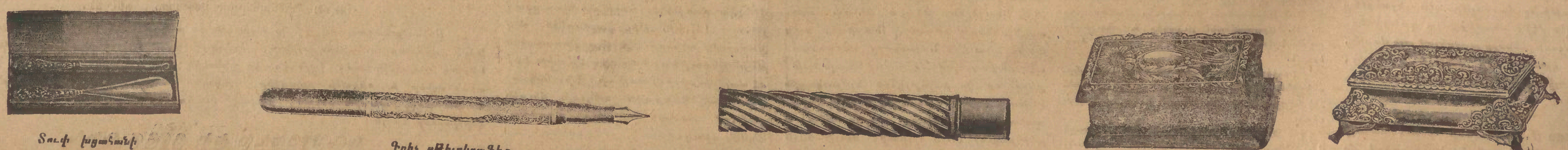

Տուփ խցահանի

Գրիչ սթիլօկրաֆիք

Արծաթէ մատնակալներ

Գոհարատուփեր՝ արծաթէ